

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prillogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 46.

V Ljubljani, dne 12. novembra 1914.

Leto XXVII.

Gospodarske nevarnosti.

I. Vojska posega na vse strani globoko v naše življenje. Gospodarstvo čuti vojsko v tem, da v marsikaterem oziru pešata trgovina in obrt, da za kmečko delo primanjkuje delavcev in kakor se kaže, jih bo spomladi še mnogo več primanjkovalo, pa tudi v tem, da se hočejo vsled izpremenjenih razmer špekulantje na vse moč načine okoristiti. Špekulantje ženejo cene žitu strašno navzgor. Špekulantje izkušajo pokupovati govejo živino v svoje namene in po pravici se moramo bati, da ne bi špekulantje porabili tudi najbolj žalostnih prilik za svoj korist. Vzemimo si slučaj, ki se bo gotovo tudi v naši domovini med našim ljudstvom tu pa tam dogodil. Mož, gospodar pade. Novica pride, da je pokopan kje daleč na ruskih ali srbskih tleh. Žena z mladimi otroci vsa potrta, ne ve kaj bi storila. Žalost ji jemlje pogum in strah, da ne bo mogla dobiti delavcev, s katerimi bi obdelala svoj morda precejšnji grunt, jo mori. Tu se ji približa skušnjavec, špekulant, ki bi rad po ceni dobil od nje posestvo, da bi ga zdaj ali kasneje razkosal na parcele in iz tega zabil velik dobiček. Lahko je tudi, da pride k nji po svojih odposlancih kak bogataš, ki bi rad dobil posestvo, kateremu je vojska vzela gospodarja, v svojo last za to, da bi si razširil svoj lov. Mogoči so tudi slučaj, da želi kdo ob taki priliki pridobiti k svojemu posestvu kake bližnje parcele, ali kak gozd, ali kako senožet ali travnik, ki bi bile v korist njegovemu posestvu. Taki slučaj, ne bodo redki; sebičnost nikdar ne miruje in tudi ob vojski ne. Če se to zgodi, bo oškodovana družina dobrega moža, ki je za domovino daroval svoje življenje. Njegovi otroci bodo ob dom. Zavedati se namreč moramo, da bo v

takih slučajih gotovo kupčija na škodo udov in na škodo sirot. Obenem je pa velika škoda sama na sebi za vsak grunt, ki razpade. Kmečki stan je med seboj notranje zvezana celota, in kar se odtrga od nje, ga je v škodo celemu stanu; zlasti v silno škodo so nakupovanja posestev v lovske namene. Danes vsi čutimo, kako nam prav za prav manjka dobro obdelane zemlje. Če se zemljišče uporabi za lovske namene, se s tem odtrga svojemu pravemu namenu in tako se naravnost oškoduje ljudsko blagostanje.

S temi vrsticami opozarjamo vse naše bralce na nevarnost, katera preti, in vse dobre ljudi, zlasti pa društva, posojilnice in druge razne zadruge rotimo in prosimo, naj pazijo, da ne bodo parcelacijske higijene oškodovale naših ubogih udov, njihovih otrok in s tem tudi kmečkega stanu.

II. Može so na vojski. Prav za prav torej ni pri hiši pravega gospodarja. Veliko slučajev vemo, da so imeli gospodarji pogodbe za razne kupčije med seboj že narejene, toda še ne izdelane pri sodišču. Ta je kupil kako njivo, drugi prodal kak svet popolnoma iz pametnih razlogov in temu podobno, vmes je butila vojska in žene nimajo nobene pravice, da bi stvar izpeljale. Iz vojske mož ne more poslati domu pooblastila; kje bo iskal notarja na bojnem polju? V teh slučajih, koder je za gospodarstvo potrebno, koder bi se godila škoda, ako bi se kaka kupčija ne izvršila ali kaka druga podobna pogodba ne izgotovila, je potrebno, da se za toliko časa, kolikor časa ne more mož sam gospodariti, postavi na grunt za kuratorja ženo, če je za to sposobna, če ne, pa kak drug pošten in dober človek. Pomislimo, da prav za prav žena v skrajni potrebi niti na posodo ne more dobiti, ako nima nobene pravice, in vendar je za ohranjenje grunta, zato, da gre vse gospodarstvo lahko naprej, velikokrat neobhodno potrebno, da se vzame potrebno posojilo ali na grunt ali na osebni kredit. Naj bi tudi v

tem oziru dobri ljudje šli neizkušnim, trpečim ženam na roke.

III. Omeniti pa moramo še eno reč. Ogromna večina naših žen in gospodinj je dobra, premišljena, varčna in previdna. Dobe se pa sem in tje tudi take, ki so za gospodarstvo popolnoma nesposobne: premalo razsodne, preveč dostopne goljufivim, slepim ljudem, preveč zapravljive, in izjemno tu pa tam katera, ki je celo vdana pijači in s tem seveda sama na sebi že velika nevarnost za hišo, družino in posestvo. Z ogorčenjem zavračamo tiste, ki trdijo, da žene ne obračajo prav podpor, ki jih dobe. Kdor živi med ljudstvom, ta mora priznati, da so v ogromni večini žene s čudovito pridnostjo izvršile več kakor svojo dolžnost, da so delale neumorno za dve, za tri, tako da se je opravilo vse delo in da pazijo pri svojih izdatkih na vsak vinar, da se prav obrne. Takih vzgledov imamo nešteto. Dobi se tu pa tam kaka izjema in za tak slučaj je treba tudi poskrbeti. Če ne zna žena svojih dolžnosti prav opravljati, če je nevarnost za otroke, za grunt, če razsiplje svoje premoženje ali podpore, ki jih dobi, potem ne kaže družega, kakor nastavit i kuratorja. Zdaj je ta stvar tem lažja, ker so za kuratorice lahko tudi dobre, požrtvovalne ženske. Sodišča bodo gotovo rada pomagala.

Valentin Rozman.

Za Lvovom je gozdiček,
v gozdičku droben križ,
pod križem frišen griček,
v tem gričku Ti ležiš.

Skoz krogle v bojno polje
v očeh pogum iskren,
v rokah pa sveto olje
in štolo krog ramer.

Smrt rožice potresa
krvave v bojno plan,
za strgana telesa
je grob že izkopan.

V tolažbo in zdravilo
v poljub daješ jim križ,
poslednje jim mazilo
za težko pot deliš.

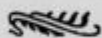
Tod klanje, boj in jeza
pravkar divjali so,
molitev in odveza
in mir s Teboj gredo.

Pa krogla priletela,
podrla Te na tla,
in kri Ti je privrela
iz mladega srca.

Ne zabim Te, junaka,
brez solze Te slavim.
Smrt bodi moja taka
kot Tvoja, to želim.

Tvoj grob nam svet ostane,
nezaben Valentin,
in častne Tvoje rane
in blažen Tvoj spomin!

K.

Laž.

Takoj začetkom vojske je peklo odprlo na široko vrata in poslalo na delo kot prvo dekle satanovo — laž. Proti Avstriji se vojskujejo države so jo sprejele z odprtimi rokami in jo udinjale v svojo službo. Laž se jim je izkazala kot zelo pridna dekla. Ker je pa znano, da ima laž kratke noge, upajmo, da sovrážni vojski tudi laž ne bo pripomogla do zmage.

Njeno kraljestvo je obširno, ves svet obsega. Njena sredstva, ki se jih poslužuje, so velikanska: napisane in izgovorjene besede, brzojav, telefon, brezžični brzojav, časopisje, izobraženi in preprosti človek ji služi. Njeni pomočniki so učenjaki in politiki, da celo kronanim glavam polaga svoje besede na jezik.

Ne tajimo, da se ne morejo v burnem vojskinem času izgovorjene in tudi napisane besede vagati. Navdušenje, domišljija, jeza, veselje itd. v prvih trenutkih izbruha ne puste časa, da bi se vse jasno, mirno presodilo in prevagalo. Zato pridejo v svet včasih vesti, ki se pozneje izkažejo kot prenačene ali pretirane. To se oprost.

Nikakor se pa ne more oprostiti, da je Anglija začetkom vojske ustanovila v svoji deželi celo tovarno s podružnicami v Franciji in v Rusiji. Ta tovarna izdeluje čisto fabriško cele skladownice laži, katere pošilja v svet z namenom prevariti lastno ljudstvo in pridobiti za se ljudstvo nevtralnih držav.

Temu delu pravijo »boj za dušo nevtralnih držav«.

Ta lažnjiva poročila ne obsegajo samo dogodkov iz bojnih polj, temveč

segajo v življenje kraljev in cesarjev nasprotnih jim držav. Dotikajo se življenja politikov in diplomatov.

V naslednjem hočemo navesti nekaj izbranih cvetov iz poročil angleških in francoskih listov.

Poročila se glase:

— Na nemškega cesarja Viljema je bil izvršen že trikrat atentat. Zadnjič z uspehom: cesar je umorjen!

— Več, kot ženske preoblečenih Rusov, je udrlo v palačo nemškega prestolonaslednika in ga ranilo na vratu.

— V Nemčiji je izbruhnila revolucija. Cesarjev dvor v Berlinu in cerkev sv. Pavla v Frankfurtu stoje v plamenih.

— Angleško brodovje je zažgalo Hamburg.

— Avstrijskega cesarja je zadela kap, ko se mu je sporočilo, da prodirajo Rusi proti Dunaju.

— Nemška prestolonaslednica je pobegnila od svojega moža z nekim generalom.

— V Avstriji je taka draginja, da stane v Trstu ena mačka deset kron. Pa še mačk ni več dobiti.

Tako gre dalje.

Cele strani angleškega in francoskega časopisja so napolnjene s takimi lažmi.

Te laži pa ne kujejo samo angleški in francoski žurnalisti, ne, laž si je udinjala v prvi vrsti učenjake in diplomate. Zgodovinar, bivši francoski zunanji minister Hanotaux n. pr. je pisal v francoskem listu »Figaro«, da je nemški cesar ujetnik nemške vojne stranke, kateri stoji na čelu njegov sin, ki hoče zasesti nemški prestol.

Angleški poslanik v Carigradu je dal nabiti na angleškem poslaniškem poslopju tole lažnjivo poročilo: V Severnem morju je angleško brodovje potopilo 18 nemških vojnih ladij — —

To so samo nekateri cvetovi iz bujnega vrta laži. Navedli smo jih, da spozna ljudstvo, da je brezbožec vedno enak, naj bo v krvavi ali kakšni drugi vojski. Saj vemo, kaj se godi za časa volilnih borb v Angliji in Franciji!

To je sedaj veliko proti malem pri nas, kar smo doživljali tekom volilnih borb pri nas. Volilne borbe so tudi nekaka vojska. Gre se za zmago načel strank, kot se gre v krvavih vojskah za zmago držav nad državami.

Tudi v volilnih borbah gospoduje laž na prvem mestu. V spominu so nam časi, ko so padale v svet cvetke laži kot n. pr. — Zapravljeni milijoni. — Zavozeno deželno gospodarstvo. — Koritari. — In tako dalje.

Laži raste vrt najbolj bujno, kadar je boj, tak ali tak. Zato se udinja strankam, ki si ne upajo zmagati s poštnim bojem. Take velike stranke so sedaj v Angliji in Franciji. Laž je vrhovni poveljnik njih armad.

Z lažjo pa si ni zagotovila še nobena stranka trajnih uspehov in si jih tudi Anglija in Francija ne boste.

Na to opozoriti se nam je zdelo potrebno tudi za to, ker se najdejo tudi

pri nas še ljudje, ki kje poberejo kakšen tak cvet laži in ga nosijo po krčmah in družbah kot pristno rožo. Včasih se niti ne zavedajo, da je zrastle ta cvet na strupenem grmu vrta laži, ki je sedaj posebno v službi brezboštva.

Kako burno je šlo n. pr. pred tedni po naši deželi: cel tretji armadni zbor je uničen. 17. pešpolk je ves zgubljen. Pred tedni je bilo objavljeno uradno poročilo o izgubah. Razmeroma kako majhne so bile te izgube in še od mrtvim proglašeni, se oglasi ta ali oni.

Zato vagajmo taka poročila, kot sedaj Bog »cesarje vaga«, kakor je rekel stari oča v zadnji »Domoljubovje« pesmi.

Pregled po svetu.

Italija. V Italiji so imeli pretekli teden ministrsko krizo. — V italijanski vojni upravi se je zgodilo več izprememb radi izprememb v vojnem ministrstvu. Bivši vojni minister Grandi pojde na svoje prejšnje mesto kot poveljnik armadnega zbora v Neapelnu. Več generalov je stopilo v pokoj. Tripolitaniya je dobila novega guvernerja v osebi generala Ornettija. Italijane skrbi turška vojska, ki zna vplivati tudi na razmere v Tripolisu, kjer že zdaj ni vse v redu. Francoska Italiji ne zaupa in je zopet pomnožila garnizije ob italijanski meji. — Med ministrsko krizo je prišlo poročilo, da laški kralj noče ministrov, ki bi bili bojažljivi. Kralj je odločno za laško nevtralnost. — Nova italijanska vlada se je koncem preteklega tedna sestavila. Laški listi pišejo, da novo ministrstvo ne bo nasprotno dosedanjim miroljubnim politikom Italije. — Nastop Turčije dela Italiji skrbi, zlasti ker se v Tripolitaniji ponavljajo nemiri.

Nemčija. Uradno se poroča: Nemčija je poslala Angleški noto, v kateri je zahtevala, naj Anglija vse Nemce v starosti 17 do 55 let zopet izpusti, in sicer do 5. novembra, drugače bo tudi Nemčija vse Angleže na Nemškem zaprla. Anglija ni na to ničesar odgovorila, zato je Nemčija odredila, da se vsi Angleži na Nemškem zapro. Ta naredba se uteguje v kratkem raztegniti tudi na vse one, ki živijo na Nemškem, so pa podaniki angleških kolonij.

Francija. Francoski listi izražajo strah, da bi rusko-turški spor ne izpremenil poteka vojnih dogodkov. Nastaja vprašanje, ali ima Rusija dovolj vojnega materiala. Rusija da je bila pripravljena dovoliti v Carigradu raznih koncesij, toda Turčija je baje zahtevala demobilizacijo ruskega brodovja v Črnem morju, kar pa je Rusija odklonila. — Poročajo, da so v Maroku izbruhnili veliki nemiri. Vsak dan je pričakovati vstaje proti Francoski. Turški emisariji pozivajo na sveto vojsko proti Francoski.

Rusija. Dunajski vojaški strokovnjaki sodijo, da so Rusi v sedanji vojski izgubili: V vojski proti Avstro-Ogrski je bilo 420.000 mož ranjenih, ubitih ali ujetih; v vojski z Nemčijo iznašajo izgube 340.000 mož. Legar, kolera in griža je pobrala 380 tisoč mož. Vse ruske izgube znašajo torej

1.100.000 mož. — Iz ruskega ujetništva piše avstrijski častnik: V Avstriji se ni verjelo, da bi bilo na Ruskem točenje žganja res prepovedano. Od trenutka, ko je moj polk prekorasil rusko mejo, nisem videl ne ene čaše alkohola več, ne vina, ne žganja. Ruski vojaki pijejo samo čaj; alkohol se nikjer ne prodaja. — Ruska vlada naznanja v varšavskih listih, da bo car obiskal Varšavo. Car bo došel tja, da izda nov oklic na Poljake in da se bo dal po zgledu carja Nikolaja I. v katedrali sv. Ivana kronati za poljskega kralja. — Car Nikolaj je došel dne 5. novembra na bojišče v Minsk. Prisostvoval je božji službi v katedrali, nadzoroval bolnico, kjer je številnim ranjencem izročil svetinje sv. Jurija. Ob 1. uri popoldne je car med navdušenimi ovacijami nadaljeval svoje potovanje.

Anglija. Angleže skrbi, da bi Nemci, če zasedejo belgijsko in francosko obal, začeli izkrcavati svoje čete na Angleško in bombardirati iz zrakoplovov London. Angleškim ladjam dela nemška križarica »Emden« mnogo škode in skrbi. — Angleška je svetovala Italiji, da naj pošlje svoje brodogradne proti Valoni in napravi zopet red v okolici Argirokastra in Premeti. Proti italijanskim trgovskim ladjam pa Angleška trdo postopa. Že tretji italijanski parnik, ki je vozil baker, je angleško brodograd v Sredozemskem morju ustavilo in ga odvedlo v Gibraltar.

Bolgarija. Bolgarija je zahtevala, da naj se ji odstopi Macedonija do Ohride in Bitolja. Srbija je odgovorila, da se bodo o tem obravnavalo po vojni. Radoslavov, zastopnik Bolgarije, je izjavil, da so s tem pogajanja razbita. — Bolgarski ministrski predsednik je izjavil dr. Momšilovu, podpredsedniku sobranja, da ni resnica, da bi Avstrija silila Bolgarijo, naj zasede Novo Srbijo, in da si bo Bolgarija o pravem času že sama znala pomagati in uveljaviti svoje zahteve. — Ruski poslanik v Sofiji, Savinski, se je šel bolgarskemu ministrskemu predsedniku v imenu svoje vlade zahvaliti, da Bolgarija ostane nevtralna. — Bolgarskemu sobranju je 2. novembra predložila vlada zakonski načrt, po katerem naj bi se moratorij podaljšal še za tri mesece, in bi torej trajal do 25. januarja po pravoslavnem koledarju. — Bolgarski poslanik v Carigradu je imel daljše posvetovanje s turškim ministrom notranjih zadev. — Poročila se, da je bolgarska vlada ustavila promet med posameznimi pristanišči. Čete drugega poziva so vpoklicane. Povsod vlada živahno gibanje.

Albanija. V Valoni že dlje časa ni bilo nobene vlade, sami Mohamedanci z Osman efndijem na čelu niso imeli nobene moči. Veliko so trpeli begunci iz Epira in širile so se bolezni. Italija je poslala pomoč. Z ladjo »Dandolo« je poslala par zdravnikov. Za to ladjo so prišle pa še druge pred Valono in zasedle otok Saseo. To se je pa zgodilo na prigovarjanje angleške vlade, ki je celo posredovala, da sta se Grčija in Italija glede okupacije sporazumeli. Grčija trdi, da je začasno zasedla Epir iz človekoljubnih razlogov, ker je od ondot veliko prebivalcev pred arnavtskimi tolpmi moralo zbežati v Valono. — Dne 27. oktobra je prišlo pred Valono več ita-

lijanskih ladij, katere je ondotna inteligenca slovesno pozdravila.

Rumunija. Med Rumunijo in Bolgarijo se vršijo pogajanja za morebitno kasnejšo skupno akcijo. Ta akcija pa ni naperjena proti avstrijski monarhiji. — Rusija je zahtevala od Rumunije, da naj ne trpi izvoza žita in moke v Avstro-Ogrsko. Dalje je Rusija obljubila Rumuniji, da ji odstopi Bukovino, ako bi za Rusijo mobilizirala. Če bi jo napadli Bolgari, zasede Rusija pristanišči Burgas in Varno. Rumunska vlada je te predloge odklonila in izjavila, da ostane nevtralna.

Španija. Skoro vsi politiki so za nevtralnost. Nekateri zahtevajo celo, da Španija za obrambo nevtralitete mobilizira. Drugi so proti temu, češ, da bi bil to začetek vojaškega vmešavanja. V zadnjem ministrskem svetu je izjavil predsednik Dato, da bo vlada nevtralnost Španije pred parlamentom potrdila.

Portugalska. Na Portugalskem je boj med rojalisti (katoličani), ki hočejo, da naj Don Miguel zasede prestol, in med framašonsko vlado. Don Miguel drži z Avstrijo in Nemčijo, vlada bi jima pa rada napovedala vojno. Po celi deželi je bilo zadnje dni veliko rojalistov zaprtih. Vsi njihovi časopisi so zatrti. Vlada je dala framašonom pristo roko, da lahko besne proti rojalistom in ž njimi polnijo ječe. V Chavesu so zopet proglasili kralja Emanuela za portugalskega kralja. Iz Oporta so odšle čete v Chaves.

Afrika. Buri so razdrli železnico Vredfort—Kronstadt. Vstaši so bogato preskrbljeni s puškami in municijo. — Buri upajo na zmago. Voditelji burskih vstašev izjavljajo, da gredo v boj s klicem: »Afrika Afričanom!« in upajo, da kmalu preženo Angleže iz Afrike.

Kitajska. Na zahtevo Japoncev je kitajska prepovedala kitajskim časopisom objavljati nemška vojna poročila. — Kitajska vlada je zapovedala vsem kitajskim državljanom v Franciji, da morajo odpotovati domov.

Egipt. Angleška je proglasila v Egiptu svojo suvereniteto. Vpadlo je v Egipt 2000 Beduinov. Turški poslanik je izročil angleški vladi ultimatum egiptovskega kedi-va (podkralja), ki zahteva, da se morajo angleške čete takoj umakniti iz Egipta. Proti egiptovski meji korakajo močne turške bojne sile. V Kairi in Aleksandriji so se spopadli angleški vojaki in Arabci. Na obeh straneh je bilo več mrtvih. Angleško-francosko brodograd je pred Port Sajdom. Pravijo, da je položaj v Egiptu zelo resen. Bati se je strašnega izbruha sovraštva proti Angležem. Posebno obrežje ob Rdečem morju je čisto zrelo za vstajo. Vstaja se bo razširila po Egiptu in med Arabce v Sudanu. Tudi sekta Seinussi, ki so ji Angleži svoj čas dali veliko orožja in municije, se pripravlja na vstajo. Najbolj nevarno je pa to, da so se čete Hindu iz Indije začele bratiti z Arabci. — Na egiptovskih tleh stoji že 15.000 Turkov. — Angleški lord Kitchener je odredil, da se pripelje 10.000 mož kavalrije iz Kanade v Egipt. — Egiptovski kediye je na angleški poziv, naj se takoj vrne v Egipt, odgovoril s sledečo brzjavko: »Nisem noben angle-

ški uradnik.« — Egiptovski angleški gubernator je uvedel strogo cenzuro. Pričakuje se, da se v Egiptu proglasi oblegovno stanje. — Angleški poslaniki v nevtralnih državah so dobili nalog, da v imenu kralja naznanijo, da je Angleška proglasila svojo suvereniteto nad Egiptom.

Perzija. Perzijski poslanik v Carigradu je izjavil, da je čisto naravno, da bo Perzija držala s Turčijo. Perzijska armada ima za poveljnike nemške in turške častnike. — Rusija je prestavila svoje vojake iz Perzije na Poljsko. Perzijci, ki so v zvezi s Turki, so nevoljni, da se Rusija ni zavezala, da z vojaštvom ne bode več prišla v Perzijo. Perzi so Ruse napadli in umorili ter ranili okoli 100 kozakov. Ruski konzul v Ispahanu se je tako razjezil, da je vsled tega nagloma umrl. Izdal se je razglas na ljudstvo, da naj se Perzija sedaj osvobodi in da naj reši Mohamedance na Kavkazu Rusov. — Po določitih turško-perzijske pogodbe so Turki zasedli Choi v perzijski provinci Aserbeidschan. Močni turški oddelki so vkorakali v perzijsko trdnjavo Urmia. Vali province Aserbeidschan je zapustil svoje prestolno mesto, ki je imajo še vedno Rusi zasedeno, in je došel v Urmijo. — Perzijska vlada je sporočila angleškemu poslanstvu, da mora Anglija oddelke angleške mornarice v mestih ob perzijskem zalivu umakniti.

Svetovna vojska.

Najvažnejši dogodek preteklega tedna je ta, da je Turčija posegla v svetovno vojsko. Turčija je sedaj v vojski z vsemi državami trojnega sporazuma (Rusijo, Francijo, Anglijo), dalje s Srbijo, Belgijo in Japonsko. Glavni boji pa se bodo vršili proti Rusiji in Angliji.

Anglija je nad Egiptom proglasila svojo suvereniteto, t. j. vrhovno oblast.

Rumunija in Bolgarija še vedno izjavljata, da ostanete nevtralni.

Na morju postajajo boji, odkar je Turčija posegla v vojsko, vedno silovitejši. Nemške ladje delajo Angležem mnogo škode in preglavic.

Turško-ruska vojska je že razvita in v teku. Na Kavkazu so se vršili že večji boji, katerim so Rusi podlegli.

Avstrijsko - nemško - rusko bojišče je bilo v preteklem tednu pozorišče velikih bojev. Odločitev še ni padla. Avstrijske in nemške čete so se morale na nekaterih krajih umakniti ruski premoči in se zbrati na drugih postojankah. Na gališko-bukovinskem bojišču se Rusi trudijo, da bi ustavili prodiranje onih naših čet, ki so bile vrgle Ruse z Ogrskega nazaj čez Karpate.

Ob vzhodno-pruski meji se vrše težki boji, o katerih pa ni natančnejših uradnih poročil, ker še niso odločeni. Pri Sztittkhemenu so Nemci odbili ruski naval; pri Bukalarzewu in Vladislavovu so pa Nemci navalili na Ruse. (Vsa tri navedena mesta leže na vzhodnoprusko-ruski meji.)

Francosko-belgijsko bojišče še dosega ni prineslo odločitve. Tam se vrše

strašni in največji boji, kar jih pozna zgodovina. Nemci prodirajo in trdno upajo na končno zmago.

Avstrijsko-srbsko bojišče. Naše čete so zavzele celo Mačvo; srbska armada, ki je štela pet divizij pod poveljstvom generala Stepanovića, je prišla vsled našega navala čez Drino in Savo v tako nevaren položaj, da se je le s hitrim begom rešila. Naše čete so do 31. oktobra po vrsti zasedle: Ravanj, Črno Baro, Banovopolje, Radenkovič, Gluščice in Tabanovič. V noči od 1. na 2. novembra so pa naše čete v naskoku vzele tudi Šabac, ko so preje — istotako z naskokom — zlomile sovražnikov odpor v močno utrjenih postojankah severno od Šabca in vrgle Srbe iz okopov. Od Šabca so se Srbi umaknili na gričevje južno in južozapadno od tega mesta. Naše čete so jim nemudoma sledile in jih napadle. Boj še traja in se za nas zelo ugodno razvija.

Avstrija-Srbija, Črna Gora.

Ponedeljek, 2. novembra 1914.

Naše čete, ki so pri svojem napredovanju v Mačvo zadele na močne, z žičnimi ograjami zavarovane utrdbe, v katere so mogle napraviti luknjo šele pred dvema dnevi po daljših težavnih bojih pri Ravnju, so dne 31. pr. m. dosegle zopet pomembne uspehe. Dasi se je sovražnik obupno branil in dasi se težko koraka po Mačvi, ki je deloma močvirna, so vse naše, čez Drino in Savo došle čete, danes v široki črti prodirale naprej ter so vzele kraje Črnabara, Banovopolje, Radenkovič, Gluščice in Tabanovič.

Torek, 3. novembra 1914.

Naši napadi skozi Mačvo zmagovito napredujejo. Iz svojih utrjenih postojank pregnani sovražnik se je le malo upiral. Samo severno od Šabca je bilo treba z naskokom vzeti močno utrjene postojanke. Tudi Šabac sam so naše čete včerajšnjo noč z naskokom osvojile. Naše skozi Mačvo prodirajoče kolone so že prekoračile železniško progo Šabac—Lješnica. Konjenica je ujela veliko sovražnikov.

Težka izguba je zadela našo balkansko zrakoplovno skupino. Vojnega pilota nadporočnika Sanchiza je težko ranil sovražni strel, ki je poškodoval tudi njegovega opazovalca. Kljub strašnim bolečinam je vrli pilot napel svoje zadnje sile, da je vodil svoj aparat na približno 70 km oddaljeno letališče in ondi gladko pristal. Nadporočnik Sanchiz je včeraj svojim ranam podlegel. Pred smrtjo je še prejel vojaški zaslužni križec, katerega mu je Nj. Velikanstvo brzojavnim potom podelilo.

Sreda, 4. novembra 1914.

Uradno se poroča: Šele sedaj se lahko celotno pregleda v Mačvi doseženi uspeh. Tam se nahajajoča srbska armada, ki je štela štiri do pet divizij pod poveljstvom generala Stepanovića, se je mogla rešiti iz ogrožene situacije le s hitrim begom, pri čemer je morala popustiti raznovrstne zaloge in tren ter je izgubila mnogo ujetnikov. Sovražnik se je v enem pohodu brez odpora umaknil na gričevje južno od Šabca. Le pri Šabcu, katerega so naše hlabre čete v noči od 1. na 2. novembra v nasko-

ku zavzele, so se Srbi trdovratno pa brez uspešno upirali.

Četrtek, 5. novembra 1914.

Z južnega bojišča se 4. t. m. uradno poroča: Naše čete so v nadaljnjem svojem prodiranju južno in južozahodno od Šabca zopet zadele na sovražnika. Napad, ki se je takoj pričel, ugodno napreduje. Med boji na Romanji je bilo skupno ujetih 7 častnikov in 647 mož, zaplenjenih pa 5 topov, 3 municijski vozovi, 2 strojni puški, veliko streljiva in vojnega materiala. Črnogorcem je bilo odvzetih 1000 kosov živine, ki so jo hoteli vzeti iz Bosne seboj.

Petek, 6. novembra 1914.

Rezervni poročnik, državni posl. Einspinner poroča iz Tivata listu »Salzburger Volksblatt« z dne 27. oktobra: Včeraj smo pokopali dva hrabra topničarja, ki sta padla v boju proti Francozom. Naši boji so namreč sedaj naperjeni proti francoskim baterijam, ki so postavljene na Lovčenu in na sosednjih višinah. Naši opazovalci so natanko spoznali pri topovih francoske vojake. Dokazano je tudi, da so francoski topničarji zastrupljenimi krogliami streljali na vodnjake in napravili vodo nevžitno. Naše baterije in naši forti, pa tudi naše ladje se bore z občudovanja vredno hrabrostjo. Marsikatero naših utrdb je že zadela sovražna krogla, kljub temu se pa sovražnik ni posrečilo niti ene naše postojanke prisiliti, da bi utihnila. Nasprotno smo pa mi že več sovražnih pozicij razstrelili. — Francozi pomagajo namreč Črnogorcem proti Avstriji.

Avstrija-Rusija.

Ponedeljek, 2. novembra 1914.

V bližini gališko-bukovinske meje, severno od Kutje, je bila dne 30. pr. m. neka ruska kolona, obstoječa iz vseh vrst orožja, premagana. V srednji Galiciji obvladujejo naše čete pridobljene pozicije severnovzhodno od Turke, pri Starem Samboru, vzhodno od Przemysla in na spodnjem Sanu. Več sovražnih napadov v prostoru pri Nisko je bilo odbitih. Ondi, kakor tudi pri Skole in Starem Samboru je bilo ujetih na stotine Rusov.

Dalje se poroča: Na Ruskem Poljskem se razvijajo novi boji. Napadi na naše postojanke so bili odbiti, več sovražnikovih oddelkov je razpodenih. Večdnevna ljuta bitka v prostoru severnovzhodno od Turke in južno od kraja Stari Sabor je dovedla do popolne zmage našega orožja. Sovražnik, ki je vpadel v ta prostor, dve pehotni diviziji in ena strelska brigada, je bil vržen iz vseh svojih postojank. Črnovice naše čete drže. Artiljerijski ogenj Rusov, ki je bil osobiato namerjen na palačo grško-orientalskega nadškofa, je ostal brez pomembnih posledic.

Torek, 3. novembra 1914.

V bojih ob Sanu so imeli Rusi težke izgube, posebno pri Rozwadowu. Ondi smo ujeli 400 Rusov in zaplenili tri strojne puške. Južno od Starega Sambora je skupina naših čet istotako ujela 400 Rusov. V tem prostoru in severnovzhodno od Turke doseza naše prodiranje nadaljnje uspehe.

Sreda, 4. novembra 1914.

Na Rusko-Poljskem so naše bojne sile, ko so prisilile močno sovražno armado, da se je razvila v boj, prekinile boje na Lysi gori, da nadaljujejo pomikanja, ki so jim bila ukazana po bojih pred Ivangorodom.

Položaj v Galiciji je nespremenjen. Iz bojev zadnjih dni južno od Starega Sambora in severovzhodno od Turke so dosežali pripeljali 2500 ruskih ujetnikov. V ponedeljek jutraj so pri Rybniku v dolini reke Stry napadli huzari sovražno municijsko kolono in zaplenili veliko voz z artiljerijsko municijo.

Četrtek, 5. novembra 1914.

Sovražnik v torek 3. t. m. na Ruskem Poljskem ni motil pomikanja naših čet. Neki naš armadni zbor je vzel iz bojev na Lysi Gori kot vojne ujetnike 20 častnikov in 2200 mož. Na gališki bojni črti se je predalo pri Podbuzu (južno od Sambora) nad 200, danes jutraj pri Jaroslavu 200 Rusov.

Petek, 6. novembra 1914.

Južno od izliva reke Wislok so vrgle naše čete sovražnika, ki se je utrdil na zahodnem bregu reke San, iz vseh njegovih pozicij. Naši so ujeli 1000 Rusov in zaplenili 1 strojno puško in več vojnega materiala.

Sobota, 7. novembra 1914.

Včeraj na severu ni bilo borb. Gibanja naših čet v Ruski Poljski in v Galiciji so se neovirano od sovražnika vršila, kakor nameravamo. Ako se Rusom na posameznih delih front kljub krajevno ugodni situaciji pridobljena tla zopet začasno prepuste, je to v splošnem položaju utemeljeno.

Nemčija-Rusija.

Ponedeljek, 2. novembra 1914.

Boj še ni odločen. Zahodno od Varšave slede počasi Rusi nemški armadi, ki se zbira na novih postojankah.

Torek, 3. novembra 1914.

Položaj je neizpremenjen. Ruski poizkusi, prodreti pri Sztikhemnu, so bili odbiti.

Nemčija-Francija, Anglija, Belgija.

Nedelja, 1. novembra 1914.

Više armadno poveljstvo poroča: Naša armada je včeraj zavzela Ramscapelle in Bixschote. Napad na Ypress istotako napreduje. Sandworde pri gradu Holbecke in Wanbeke smo z naskokom vzeli. Tudi dalje proti jugu smo pridobili tal.

Vzhodno od Soissona je bil nasprotnik istotako napaden in tekem dneva iz več močno utrjenih postojank severno od Vaillyja pregnan. Popoldne smo nato naskočili Vailly in sovražnika z velikimi izgubami vrgli preko reke Aisne. Ujeli smo 1000 nasprotnikov in zaplenili 2 strojni puške. V argonskem gozdu, kakor tudi zahodno od Verduna in severno od Toulua smo zlomili opetovane sovražnikove napade s težkimi izgubami Francozov.

Ponedeljek, 2. novembra 1914.

Veliki glavni stan, 1. novembra dopoldne: V Belgiji otežkujejo operacije po-

plave, ki so jih provzročili, ker so ob Yser —Ypres prekopu podrli zatvornice pri Nieuportu. Pri Ypresu so naše čete prodrle naprej. Ujeli smo najmanj 600 sovražnikov in zaplenili nekaj angleških topov. Tudi tiste čete, ki se vojskujejo zahodno od Lilleja, so prišle naprej. Število pri Vaillyju ujetih vojnih ujetnikov se je zvišalo za približno 1500. V okolici Verduna in Toulia so se bili le mali boji.

Torek, 3. novembra 1904.

Bitka se nadaljuje na vseh črtah z veliko ljutostjo. Vojska je težka.

Sreda, 4. novembra 1914.

Angleška je postavila v boj vse svoje razpoložljive sile, da zabrani Nemcem vhod v Dünkirchen in Calais. Tudi vojaki iz Indije se bore na angleški strani. Angleži streljajo na nemške čete iz topov, ki jih imajo na 26 ladjah. Gromenje je nepopisno. Skoro vsako sekundo počí strel.

Četrtek, 5. novembra 1914.

Pri bojih ob belgijsko-francoski obali so zavezniki poplavlili ozemlje južno od Nieuporta. Nemške čete so se umaknile iz poplavljenega ozemlja. Sedaj morajo po ovinku prodirati proti Dünkirchnu in Calaisu.

Petek, 6. novembra 1914.

Veliki glavni stan poroča: Dne 4. t. m. so napravili Belgijci, katerim so pomagali Francozi in Angleži, silovit izpad čez Nieuport med morjem in med poplavljenim ozemljem. Odbiti so bili brez truda. Pri Ypresu in južnozahodno od Lille, kakor tudi južno od Bierry-au-Bac, v Argonih in v Vogezih napredujejo naši napadi.

Sobota, 7. novembra 1914.

Poročilo z dne 6. t. m. iz velikega glavnega stana dopoldne: Naše prodiranje severozahodno in južnozahodno od Ypresa in v Argonih smo pridobili tla. Med težkimi izgubami za Francoze so osvojile naše čete važno opiralno točko v gozdu Brule, ki leži jugozahodno od St. Michiela.

Turčija — Rusija.

Ponedeljek, 2. novembra 1914.

Turčija in Rusija se prepirate, katera izmed njiju je dala povod za novo vojsko. Rusija dolži Turčijo, Turčija pa nasprotno Rusijo. Že od začetka sedanje svetovne vojske so bile razmere tako napete, da se je vedelo, da mora počiti tudi v Turčiji. Sedaj je počilo in svet stoji pred novo, petnajsto vojsko v sevanji svetovni vojski.

Poroča se, da je Turčija včeraj podala uradno napoved vojske Rusiji. Ruski, francoski in angleški poslaniki so že zapustili Carigrad.

Boji med ruskimi in turškimi ladjami se nadaljuje. Podmorski brzojav med Carigradom in Odeso je pretrgan.

Torek, 3. novembra 1914.

Na rusko-turški meji so se boji med ruskimi in turškimi četami že začeli.

Iz Berolina se poroča: V Palestini se zbirajo turške čete proti Egiptu. V Sam-sunu je 200.000 Turkov namenjenih proti

Kavkazem. 13. armadni zbor v Bagdadu gre skozi Perzijo in napade Indijo.

Tudi srbski poslanik je odpotoval iz Carigrada domov, ker so se diplomatične zveze med Turčijo in Srbijo prekinile.

Listi poročajo, da je turško brodogradništvo obstreljevalo vsa ruska pristanišča do Sebastopolja. Turško obstreljevanje je napravilo v Odesi mnogo škode. Poroča se tudi, da so Turki potopili že mnogo ruskih ladij.

Sreda, 4. novembra 1914.

Japonska, črnogorska in belgijska vlada so napovedali Turčiji vojsko. — Uradno se poroča, da so pričeli Rusi zidati utrdbe ob kavkaški meji. Angleži pa so pričeli obstreljevati vhode v Dardanele. — Carski namestnik je izdal dnevno povelje na armado v Kavkazu, v kateri pravi, da je z ozirom na turške napade na rusko obrežje in na ladje v Črnem morju car zapovedal armadi na Kavkazu, da prekorači mejo in napade Turke.

Četrtek, 5. novembra 1914.

Polagoma se kaže, kje bo vodila Turčija svojo vojsko. Računati se mora predvsem s tremi bojnimi pozorišči. Ta so: ob Črnem morju, Kavkazu in Egiptu.

Vojno stanje med Turčijo in državami trojnega sporazuma je bilo včeraj uradno proglašeno. Turški poslanik je danes odpotoval iz Londona. Rusija je naročila turškim podanikom, da morajo tekom osmih dni zapustiti Rusijo.

Petek, 7. novembra 1914.

Listi poročajo, da so se vršili prvi boji z Rusi v ozemlju Kijkin v Kavkazu. Rusi so bili na teh krajih vrženi nazaj.

Nemčija — Japonska.

Ponedeljek, 2. novembra 1914.

Uradno se poroča: Dne 1. novembra dopoldne se je pričel na suhem in na morju splošen napad na Tsingtau. Uradno se poroča dalje, da so med angleškimi in japonskimi četami, ki napadajo Tsingtau, tudi indijske čete.

Sreda, 4. novembra 1914.

Zavezniki še vedno silovito obstreljujejo Tsingtau. Nemci odgovarjajo na ogenj. Velika petrolejska skladišča v pristanišču gore. Angleško mornariško ministrstvo objavlja, da se je obstreljevanje Tsingtaua 29. oktobra nadaljevalo. V celoti se je posrečilo, da so utrdbe uničene. Padeč Tsingtaua kmalu pričakujejo, da si ovira operacije dež in je rezko mrzlo. — Uradno se naznanja dne 4. t. m., da se Tsingtau še vedno obstreljuje. Večina nemških urdb je bila prisiljena, da je morala z ognjem umolkneti; le dve utrdbi neprestano odgovarjata na napade zaveznikov.

Četrtek, 5. novembra 1914.

Angleški list »Daily Telegraph« poroča iz Pekinga 30. oktobra: Kitajski časopisi iz Šangtung poročajo, da ogenj nemške artiljerije načrtoma uničuje vse sprednje japonske utrdbe pri trdnjavi Tsingtau in da zato vsak napad zavlačuje za nedoločen čas. Planota za Tsingtauom je posejana z

minami, ki so zvezane z električnimi žicami.

Peterburska brzojavna agentura poroča iz Tokio: Japonci so začeli hudo naskakovati fort Ilitis, ki je najmočnejša obramba trdnjave. Pred naskokom je bilo hudo obstreljevanje, ki je fort Ilitis spremenilo skoro v razvaline.

Iz Tokia se poroča: Obstreljevanje je povzročilo blizu pristanišča požar. Eksplozirale so tudi petrolejne zaloge. Utrdba Siaocheauchau gori. Izginila je neka nemška topničarka, ki je zgubila dimnik.

Petek, 6. novembra 1914.

Japonci se polagoma prepričujejo, da osvojitve Tsingtaua ni vojaški sprehod. Tsingtau so izpomenili Nemci v nepremagljivo trdnjavo. Provianta je več kakor za celo leto. Močni topovi nadvladujejo vse dohode v pristanišče. Obrambna črta na suhem in utrdbe so skoraj nepremagljive. Tudi druga z električnimi žicami ojačena obrambna črta je zelo močna.

Sobota, 7. novembra 1914.

Uradno se 5. t. m. poroča iz Tokia: Tsingtau se nadalje energično obstreljuje. Nemci so 3. novembra ponoči izpadli. Sodi se, da se je avstrijska križarka »Kaiserin Elisabeth« v tsingtauškem pristanišču sama razstrela. Obstreljevanje se nadaljuje. To poročilo listi ne smatrajo za zanesljivo.

NA MORJU.

Turčija - Rusija. Lloydji so dobili brzojavko, glasom katere je več torpedovk neznanega imena, a vsekakor turške, napadlo Odeso in potopilo rusko topničarko »Dонец« ob vходу v luko. Del moštva je utonilo ali pa bil ubit ali ranjen. Trije ruski in en francoski parnik so bili poškodovani in več prebivalcev ubitih ali ranjenih. — Iz Carigrada poročajo, da so izjavili ruski mornariški ujetniki, da je imela ruska ladja »Prut« nalogo Bospor s 700 minami zapreti. To je pa preprečil turški torpedni lovec. — Po vesteh iz Carigrada je turško brodogradništvo po vseh pristaniščih Črnega morja položilo mine, tako da se rusko brodogradništvo ne more ganiti. Doslej je v ustje reke Prut prišlo 74 večjih in manjših ladij vlačivk, večinoma iz Jeni Ismaila in Novorosijskega. — Turki so potopili veliko rusko bojno ladjo »Sinop«. Turki uradno poročajo: Oklopna križarka »Sultan Jawus Semlin« je potopila rusko s 300 minami naloženo ladjo in nevarno poškodovala neko transportno ladjo premoža in neko rusko topničarko. Uspešno je tudi obstreljevala Sebastopol. Križarka »Midilli« (»Breslau«) je porušila v Narus'tiju petrolejska in žitna skladišča in je potopila 14 transportnih parnikov. Torpedni rušilec »Berc-i-Sat-west« je porušil v Novorosijskem brezžično brzojavno postajo. Torpedni rušilec »Jadig-Hiar-i-Millet« je potopil neko rusko topničarko. Torpedni rušilec »Muavenet-i-Millije« je potopil neko rusko ladjo. V Odesi so bile poškodovane petrolejske zaloge in pet ruskih ladij. Križarka »Hamidije« je obstreljevala Feodošijo in je v Krču potopila neko transportno ladjo. — S turške strani poročajo z Dunaja: Po došlih poročilih turškega ministrstva je bila pomorska

bitka na Črnem morju veliko bolj resna, kakor se je to po prvih poročilih sklepalo. Tudi zgube, ki jih je turško vojno brodovje zadalo Rusom, so večje, kakor se je to poročalo prvotno. V bitki se je osobito odlikovala turška bojna ladja »Torgut«. Potopljenih je bilo pet ruskih bojnih in 19 transportnih ladij. Pri obstreljevanju pristanišča je bilo uničenih 55 skladišč žita in petroleja. Na ruski strani se trdi, da je poveljnik ruske mornarice postopal na svojo pest in da boče dati Rusiji Turčiji zadostne. Mogoče bo poveljnik ruske mornarice kamovan (?). Podrobnosti o tem niso znane. — V ruskih črnomoških pristaniščih povzročeno škodo cenijo na približno 100 milijonov kren. — Ruska parnika »Yalta« in »Kasbeck« sta zavozila v Črnem morju na mine in sta se potopila. — Poročevalec nekega lista iz Budimpešte določa, da je 1. t. m. Glasom došel dospehli poročil je turško brodovje v Črnem morju potopilo doleži 36 ruskih parnikov, ki so bili deloma že natovorjeni. O številu potopljenih ruskih vojniških ladij manjka še končnoveljavna poročila.

Turčija - Anglija. Uradno se poroča, da se Turki potopili v Aivattiku (Mala Azija) neke angleske parnik. Prej se moštvo in blago inkrcali. — Angleska admiralieta naznanja z dne 4. novembra: Ko je prišla križarica »Minerva« pred mesto Akaba ob turško-egipčovski meji, je bilo mesto zasledeno od turških vojakov pod nemškim poveljnikom. »Minerva« je obstreljevala fort in čete. Mesto so izpraznili. Nato se je inkrcal oddelček angleskih vojakov, ki so fort, vojašnice, pošto in zaloge žita porušili. Svoznik ima nekaj izgub. Anglični nobenih. — Uradno se poroča: Ob jutranji uri dne 3. t. m. je anglesko-francoska brodovje na veliko daljavo obstreljevala dardanelske forte. Forti so odgovarjali, da bi dosegli ladji. Dejanskost uspeha obstreljevanja ni mogoče dognati, vendar je bilo opaziti v nekem fortu močno eksplozija z gostim dimom.

Nemčija - Anglija. In Rotterdamu se poroča, da je potopila križarica »Emden« dozdaj, kakor trdi londonski listi. 52 ladij in skor 10 francoskih, 24 angleskih in 7 japonskih. — London, 26. okt. Uradno se poroča: Neki nemški podmorski čoln je danes v Jadranskem kanalu s torpedom potopil stare križarice »Barnes«, ki je služila na prevažanje prvotnih letal in se je vrnila iz Trinidada. Stare vsi častniki in mornarici so rešeni. Izguba je brez vrednosti. — Berlin, 3. novembra. Uradno se poroča: Njegovnega Velikanstva velika križarica »Tara« je 4. t. m. izpraznila »celotno ladjo« zaloge ob mine in se potopila. Za doseženih poročilih je rešenih 52 moštvo, več fort potopila posadila. Reševanje dela zaloge postalo mogoče. — Parnik »Tara« poroča, da je nemška križarica »Emden« zopet potopila dva parnika, gosten ko lina je odvezala živila in premoči. — Veliki glavni stan poroča: Dne 3. novembra so naše velike in male križarice napadle angleske obali pri Yarmouthu, obstreljevale tamokšnje oborožene utrube in vsekane male ladje, ki so se tam nahajale in ki odvisno niso preživele napada. Najboljši angleski bojni sil na obrambo

tega važnega pristanišča ni bilo. Angleski podmorski čoln »D 5«, ki je najbrže sledil našim križaricam, je, kakor poroča angleška admiralieta, zadel na mine in se potopil. — Pojav nemških bojnih ladij ob angleski obali je dogodek, ki se v svetovni zgodovini še ni pripetil. Nemške boje ladje so se pojavile ob angleski obali, ne da bi to moglo zabraniti anglesko brodovje, o katerem se trdi, da obvladuje morje. Priznati se mora, da je nemška mornarica res inborna in pa drzna. Vsakdo je pričakoval, da bodo Angleži obstreljevali nemška pristanišča, zgodilo se je ravno nasprotno. — Uradno se poroča 6. t. m.: Kakor uradno poroča angleski tiskovni urad, je 1. t. m. naše brodovje križark blizu chilenskega obrežja uničilo anglesko oklopno križarko »Monmouth« in nevarno poškodovalo oklopno križarko »Good Hope«. Mala križarka »Glasgow« je poškodovana ušla. Na nemški strani so se udeležile boja Njegovega Velikanstva veliki križarki »Scharenhorst« in »Geinsenan« in male križarke »Nürnberg«, »Leipzig« in »Dresden«. Naše ladje, kakor se zdi, niso ničesar trpele. — V Liverpool je došlo moštvo 12 angleskih parnikov, katere je uničila nemška križarica »Karlsruhe«. — Listi poročajo: Oklopno »Vinebranth« je nemška križarica »Leipzig« ob obrežju Chile zaplenila in potopila. Moštvo je na varnem.

Nemčija - Rusija. Pretekli teden smo že poročali, da je nemška križarica »Emden« potopila ruski križar »Zemčug«. O tem se sedaj od francoske strani uradno poroča: Mornariško ministrstvo potrjuje, da je bil v Pulo-Pinang pogreznjen ruski križar »Zemčug« in pa torpedni čoln »Musquet«. »Emden« je priplula v luko maskirana pod ruskim zastavo in se s preživelimi vrnila na visoko morje. Na »Zemčugu« je bilo ubitih 25 oseb, 112 ranjenih in 250 rešenih. Pa angleskih poročilih je vozila »Emden« pod japonsko zastavo.

Francija. Francoski parnik »Admiral de Ginouilly« je pri Cap Bartlemyu zadel na dno.

V ZRAKU.

Hrvatski listi poročajo: Ko so bili dovršeni zadnji manevri v Bosni, je pokojni nadvojvoda na poseben način pohvalil aviatični čoln. Da se nadvojvoda v tej svoji hvali ni prav nič umotil, dokazuje današnja vojna. Naš aviatični oddelček na južnem bojišču, ki ni velik, je doslej izvedel naravnost silna dela. Razem manjših poletov je bilo izvedenih 35 poletov, od katerih so bili nekateri dolgi do 200 km, eden pa celo 260 km; 16 poletov je bilo dolgih od 200 do 200 km. Posebno uspehi so se izkazali aviatiki v metanju bomb na sovražne postojanke. Enkrat je neki častnik od pol 6. do 8. ure zvečer izvedel porazovalni polet; bilo je takrat srbskega vpada v Srem. Ko se je vrnil, je vozil na muho most čez Savo pri Kamnovcu, ki so ga zgradili Srbi. Smutil se je do 200 m nad zemljo in vržal dve bombi, katerih vsaka je bahtala 14 kg, ter most popolnoma porušil. Naslednji dan je isti častnik zopet izvedel porazovalni polet. Enkrat so naš aviatiki iz višine 600 m z ročnimi granatami bombardirali srbske zrakoplov ter ga uničili.

Pripomniti je treba, da je bil aeroplan, ki je pri Kupinovu porušil srbski most, 14. krat zadet od srbskih krogel, a je vseeno srečno došel v tabor. — Francoski aeroplan pri Kotorju nimajo sreče. Nedavno sta padla in bila uničena dva aeroplana, 29. okt. je pa padel v Skadrsko jezero došli francoski pozvedovalni aeroplan. Letalca so komaj rešili, aeroplan je pa izgubljen. — Uradno se poroča: Francoska stotnika Faure in Reny sta se smrtno ponesrečila pri padcu aeroplana. Vzrok nesreče ni znan. — Zasebna poročila javljajo, da so pred mestom Furnes v Flandriji med defiliranjem belgijskih čet pred kraljem Albertom, predsednikom Poincaréjem in vrhovnim poveljnikom Joffrejem vegli nemški letalci več bomb na čete. Uti-nek ni znan. — Nemci so dva letalca, ki sta nesla prošnjo za municijo, izstrelili iz zraka.

Če urca ji pride...

Na orehu v ogari
vsak večer in vso noč
ena sova skovika,
mi zaspati ni moč.

Ni to sova v ogari,
ki mi moti noči
je le revna dušica,
ki prav mlo jedi:

»Moja urca bo prišla,
morebit še nocoj,
pa ga nimam prijatlja,
da bi rajšal z menoj.«

Usmiljeni Jezus,
jaz te prosim srčno,
oi, kaj ne, če ji pride,
da Ti rajšal boš z njo.

Gorenjka.

Dom in svet.

Izvažanje živil iz Kranjske — velika nevarnost! Povsod ljudstvo gleda, da si ohrani primerno množino živil, pri nas na Kranjskem pa se dela ravno nasprotno. Posamezni spekulanti nakupujejo živila v velikih množinah in jih izvažajo iz dežele. Izvažajo se goveja živina in prešiči, sedaj pa tudi poljski prideški. Du se kmeta pripravi do prodaje, rabijo rekupci tudi zvišne grožnje. Kmetu pripovedujejo, da bo še ta mesec udel Lah na Kranjsko, zato ga naj brž spravi proč svoje zaloge pred sovražniki. Seveda ni na tej neumni govoritvi niti sence resnice, in spekulanti sami vedo, da se nam od Italije ni prav ničesar bati; a marsikdo se le da preprišati. Ozorjamo na te mahinacije poklicane oblisti, občinstvo pa pozivljamo, da naj tudi od svoje strani stori vse v proti beganju ljudstva v svojem lastnem interesu.

Novi grohovi. Na južnem bojišču je padel Martin Metelko, posestnik in gostilničar iz Dor. Maharowca na Dolenskem. Pokojni je bil avest prištas S. L. S. — Padel je na bojišču stotnik Karol Ju-

man iz Ljubljane. — Na južnem bojišču je padel c. kr. geometer v Krškem Jožef Perovšek. Na severnem bojišču je padel Jožef Lončarič, doba iz občine Velika Dolina. — V Bielini v Bosni je umrl nadporočnik Alfred Pfeifer, doma iz Leskovca.

Ženo in sina izgubil. Posestniku Alojziju Jakšetu v Loki pri Zidanem mostu je umrla soproga. Isti dan pa je dobil tudi brzojavko, da je njegov sin praporščak Jakše padel na bojišču.

Brezplačna volna za domače delo armadi v vojski. Širšim krogom prebivalstva ni dovolj znano, da vse ženske in dekleta, ki bi rade delale za vojake v vojski, a ne morejo same kupiti volne, lahko prevzamejo, če založe jamstvo, volno v oddelku za volno (naslov: Wollabteilung des Kriegsfürsorgeamtes, Dunaj IX., Berggasse 16) vojnega preskrbovalnega urada, ki jo doma izdelajo. Zastava se vrne, ko se izroče narejeni predmeti, za katere so istotam vzorci razpoloženi.

Junaška Kranjca odlikovana z zlato hrabrostno svetinjo. Četovodja Rudolf Kovačič, ljubljanskega deželno-brambnega polka št. 27, je napadla z njegovim vodom stotnija kozakov spredaj, ena pehotna stotnija in dve strojni puški pa na levem krilu. Četovodja Kovačič je držal svojo postojanko nad dve uri in se je šele umaknil, ko sta bila ostala dva voda na varnem. Rezervni desetenik Emil Klopčauer, ljubljanskega pešpolka št. 17, je s svojim polvodom zadrževal močno rusko premoč na nekem griču z ognjem svojega polvoda tako dolgo, dokler se ni poveljniku stotnije posrečilo, da je došel brez nevarnosti na grič. Stotnija je ostala tam pet ur. Desetenik je med tem časom izvedel v močnem ognju dva nevarna patrolna pohodi in je o položaju natančno poročal. O obeh patrolnih pohodih je kljub številnim ruskim kozakiškim patroljam zaplenil tri vozove municije.

Odlikovani slovenski domobranec, je po stanu usmiljeni brat Jakob Belec iz Gradca. Odlikoval se je posebno v bitki pri Dobrowki. Kot redovnik nosi Belec ime: brat Berthold.

Slovenski domobranci — junaki. Z hrabrostno kolajno prvega razreda so bili odlikovani naslednji slovenski domobranci (domobranci pešpolk št. 21): Narednik Jožef Dervovšek, frajtar Jožef Vidar, pešec Franc Povše in pešca-pijonirja Anton Praznik ter Matija Zaplotnik.

Ni mogočel Naznanjeno je bilo, da se vojnim ujetnikom na Rusko, Francijo in Srbijo lahko pošilja denar potom dunajskega posredovalnega urada »Rdečega križa«. Rečeno je bilo, da se mora denar poslati na Dunaj v rubljah, v Francijo v frankih. V Ljubljani tega denarja ni dobiti, zato je vojnim ujetnikom nemogoče pošiljati denar. To naj se vzame na znanje.

V francoskem vjetništvu. Dr. Anton Zdešar poroča z dne 24. oktobra, da je bil 17. oktobra z mnogimi drugimi vojnimi vjetniki prepeljan iz dosedanje ječe na otoku d'Ile v ječo na otoku Korzika. Med vožnjo je razsajal tak vihar, da se je ladja skoraj potopila in da so vsi vjetniki zboleli. Zdaj je v ječi Casabianda blizu me-

sta Aleria na vzhodnem delu Korzike; maševati mu doslej še ni bilo dovoljeno, vsako dušno delo mu je zabranjeno (mora torej brzkone težko delati), moči mu pešajo, da se »komaj še drži na površju« in se priporoča vsem rojakom in znancem v molitev. Z njim zdihuje v ječi tudi gospod dr. Bayer, profesor verouka na realki v Gradcu.

Od mrtvih vstal. Josip Košir, 42 let stari posestnik in mlinar iz Škofje Loke, je moral v Galicijo na vojsko. Njegova rod-bina je od njega zadnje pisanje prejela sredi avgusta, ko se je peljal skozi Budimpešto. Vračajoči se ranjenci so v Škofji Loki pripovedovali, da je bil težko ranjen in da je pokopan v Galiciji. Vsled takih poročil je bila rod-bina zelo potrta. V sredo, dne 4. novembra, pa pride od njega dopisnica z dneva 9. oktobra, v kateri naznanja, da je vjetnik v Atkarsku na južnem Ruskem.

Gorenjci v ruskem vjetništvu. V ruskem vjetništvu se nahajajo urar Rudolf Rus, brivec Adolf Depoli in gostilničar Konrad Fink, vsi iz Kranja. Dalje Ivan Oven, gostilničar iz Tenetiš pri Kranju.

Odlikovani slovenski junaki. Srebrno svetinjo za hrabrost prvega razreda so dobili: Desetenik Henrik Končnik, četovodja Janez Kenschig in Maks Mihelič, vsi trije od 7. pešpolka; praporščak v rezervi Janez Fiala in kadet v rezervi Jožef Milovič, štabni narednik Karel Pinič, četovodji Janez Fruhmman in Franc Haring, vsi od 47. pešpolka; kadet v rezervi Andrej Lah 97. pešpolka; četovodja Franc Lakota 7. lovskega bataljona. — Srebrno svetinjo za hrabrost drugega razreda so dobili: Četovodji Matija Petek in Anton Verčko, titularni poddesetenik Jožef Fuhrmann in stotnijski trobentač Janez Trglav, vsi od 47. pešpolka; infanterista Jakob Fras in Viljem Puch, oba od 87. pešpolka; četovodja Anton Bencina, lovci: Alojzij Rekar, Kain častniški sluga Alojzij Picem, vsi od 7. rel Brezinger, Karel Kastrun, Jožef Stibel lovskega bataljona; deseteniki Franc Wolf, Anton Hafner, Jožef Mezotič, Franc Pšeničnik in Jurij Vaupotič, dragonec Matija Krhne, vsi od 5. dragonskega polka. — Z vojno zaslužno kolajno na traku voj. zasluznega križca je odlikovan za hrabrost pred sovražnikom nadporočnik domobranskega polka št. 11 (Jičin) g. Dragotin Dolenc, brat g. ravnatelja deželne prisilne delavnice. Kot poveljnik strojnih pušk je bil dne 7. septembra ranjen pri Wiszenky v Galiciji. Zdravil se je v Olomucu, kjer je ozdravil. V kratkem gre zopet na bojišče. — Srebrna hrabrostna svetinja drugega razreda je podeljena častniškemu slugi Iv. Žnidariču deželno-brambne havbične divizije št. 22. Žnidarič je v vsakem boju šel v ognjeno črto za svojim gospodom in je prinašal kljub hudemu ognju živila. Ob nekem takem pohodu je bil nevarno ranjen.

Vojna pošta. Od 8. novembra naprej je mogoče pošiljati poštno zavoje samo sledečim številkam vojne pošte: 11, 31, 39, 51 in 186.

Vezuv zopet bruh. Vezuv je zopet začel bruhati gost dim in lavo. Sliši se zamolklo bobnenje. Prebivalstvo krajev

ob Vezuvu je v toliko večjem strahu, ker se še ni opomoglo od zadnjega strašnega ognjenikovega delovanja leta 1896. Strokovnjaki so mnenja, da za zdaj še ni nobene resne nevarnosti.

Povišanje cen užigalicam po trafikah. Zveza tobačnih trafikantov v Avstriji naznanja, da bo odslej veljal en zavoj užigalic v trafikah 3 vinarje.

Pet sinov vo vojni. Iz Skrilj na Vipavskem nam poročajo, da je vdova Ana Rustja poslala v vojno pet sinov: Ivan Rustja je korporal pri topničarskem polku št. 8, star 37 let; Anton Rustja služi pri trdnjavskem polku št. 4 in je star 32 let; Jožef Rustja služi pri pešpolku št. 97 in je star 30 let; Alojzij Rustja služi pri topničarskem polku št. 8 in je star 26 let; Franc Rustja služi pri pešpolku št. 97 in je star 24 let.

Omejitev porabe živil za izdelovanje špirta. Uradna »Wiener Zeitung« je objavila ministerijelno naredbo, ki omejuje porabo sadu, ki se rabi za prirejanje kruha, in pa krompirja za izdelovanje špirta. S to naredbo se imajo živila, ki neposredno služijo prebivalstvu za prehranjenje — žito, krompir itd. — kolikor možno odtegniti izdelovanju špirta. Seveda se je moralo tu vpoštevati, da treba v interesu živinoreje ohraniti obrat poljedelskih žgalnic in pa žgalnic droži radi dobavljanja kvasu za izdelovanje kruha. V prihodnjem se bo torej izdelovanje špirta iz žita in krompirja dovoljevalo le v tem okvirju. V interesu aprovizacije prebivalstva se bo nadalje s posebnimi navodili nadzorovalnim organom in interesentom vplivalo na to, da poljedelske žgalnice, ki so doslej predelovale pretežno krompir, kolikor možno preidejo k predelovanju sladkorne pese, kar je brez drugega možno brez škode za poljedelske svrhe. Tudi se bo delalo na to, da se v žgalnicah ne bo porabljal krompir, ki je sposoben za človeško uživanje in pa trpežen. Po odredbah finančnega ministristva se odvzame žgalnicam širjenje produkcije špirta iz krompirja preko tiste mere, ki je neizogibno potrebna z ozirom na živinorejo. Pričakovati je torej — tako zaključuje naredba — da se v letošnjem obratnem letu tudi v onih krajih, ki niso neposredno zadeti po vojnih dogodkih, v žgalnicah ne predela več kakor v drugih letih — 4 odstotke letine na krompirju — ampak komaj polovica te količine. O tej važni naredbi bomo izpregovorili zlasti z ozirom na špirit še obširneje. Po tej naredbi se bo špirit brezdvomno podražil in zato omejilo pitje špirta in žganja, kar bo edino prav in koristno.

Avtomobilska zveza Celje—Ljubljana je primorana zvišati vozne cene, ker so potrebščine za avtomobile izredno poskočile v ceni. Posebno so se zvišale cene za bencin in za gumi-kolesa, ker je deloma vojna uprava okupirala zaloge, deloma ni dobiti surovin. Kljub zvišanju so vozne cene še vedno dosti nižje kakor na vseh drugih avtomobilskih progah. Nove cene, ki stopijo v veljavo dne 10. novembra, so razvidne na vseh postajah iz novih voznih redov.

Nesreče in drugo. V sredo preteklega tedna popoldne je iz Hradeckega vasi pri

Ljubljani branjevec Matija Cerar opazil, ko je prišel za klavnico, kako je nek neznan človek skočil na tem kraju v Grubarjev prekop. Ljudje so ga gledali, kako se je potapljaj in ker mu zaradi narasle vode ni bilo moč dati pomoči, je izginil v valovih. Kdo je utopljenec, se še ne ve in tudi njegovega trupla še niso dobili iz vodi. — V Savi utonila je v soboto, dne 31. pr. m. petletna posestnikova hči Ana Krt iz Gorenje vasi pri Kranju. Igrala se je ob Savi, kjer je njena starejša sestra prala, padla je v reko in utonila. Deklico so pri Drulovki potegnili mrtvo iz vode. Obtičala je v grmovju. — Iz Radovljice se poroča: Dne 29. m. m. so našli v nekem grmovju nedaleč od začasnega železniškega postajališča v Radovljici truplo 60letne kramarice Franciške Drinovec iz Naklega. Drinovec je prišla prejšnji dan v Radovljico na semenj, nakar se je hotela peljati domov. V temi je pa zgrešila pot, se spodtaknila, padla in se po zelo strmim bregu valila proti železniški progi, kjer se je zadušila. — Iz Trsta poročajo: V ponedeljek, dne 2. t. m., dopoldne se je 40 let stari rezervist Josip Steffe vračal s kratkega dopusta, ki ga je bil preživel pri svoji družini v Trstu, v svojo garnizijo v Grljanu. Pomotoma pa je bil stopil na direkten vlak. Ko je zapazil, da vlak proti postaji Grljan ne vozi počasneje, je skočil z vlaka. Bal se je namreč kazni, ker mu je dopust potekel že ob 9. uri zjutraj, tedaj pa je bilo pol 12. Pri padcu je dobil več hudih zmečkanin, zlomil pa si je tudi več kosti in se brzkone tudi znotraj poškodoval. Ponesrečenca so s prvim vlakom prepeljali v tržaško bolnišnico. — Delavcu Potočniku je naročil v ptujski plinarni večletni uslužbenec Hočevnar, da naj izpod plinovega kotla izvleče z brizgalno vodo. Ker Potočnika dolgo ni bilo na dan, ga je šel Hočevnar iskati in ga je našel nezvestnega. Klical je na pomoč, a se sam onesvestil, kakor tudi delavec Kukovec in drugi mestni uslužbenci. Šele delovodja Krivec je s pomočjo črnovojnikov izvlekel ponesrečenca izpod kotla, med katerimi so bili trije mrtvi, štiri so pa rešili. Nesrečne žrtve so oženjene, eden ima devet, drugi sedem in tretji štiri otroke.

Šabac zopet naš! Tako čitamo te dni v časopisih. Naše proti Srbom se boreče čete so to srbsko mesto zopet zavzele. V bojih naših čet proti Srbom meseca avgusta so naše čete že enkrat zavzele to mesto. O zanimivih in napornih bojih, ki so ga naše čete imele s Srbi ob prvem zavzetju Šabaca meseca avgusta, čitamo zelo natančen popis v prvem sešitku knjige »Svetovna vojska«, ki je izšel ta teden in prinaša tudi mnogo zanimivih slik. V tem sešitku so tudi popisani vzroki, zakaj so naše čete po prvem zavzetju Šabaca istega potem zapustile. Zanimiva so v tem pripovedovanja vojakov, ki so se borili za Šabac.

Pregledovanje črnovojnikov, ki so rojeni leta 1892., 1893. in 1894., se je v inozemstvu pri konzulatih izvršilo. Črnovojnikom, ki so bili potrjeni pri konzulatih v Nemčiji, se je 30. novembra zglasiti pri najbližjem avstrijskem domobranskem dopolnitvenem okraj-

nem poveljstvu, da jih odpošlje na določene kraje. Naknadno pregledovanje v Ljubljani se vrši dne 16. novembra v Mestnem domu, dne 15. decembra pa v domobranski vojašnici ob Gruberjevem kanalu.

Kako loža sovraži vero. V Lurdu se kakor povsod drugod v Franciji nahajajo ranjenci. Ob nedeljah so jih dozdej pustili, da so se smeli udeleževati procesije s sv. Rešnjim Telesom. Tisti, ki so mogli hoditi, so šli za procesijo peš, druge so vozili z vozički. Bilo je ginljivo; a to ni dopadalo sovražnikom vere. Izposlovali so povelje, da morajo ob nedeljah ostati vojaki v vojašnicah. Uboga Francija!

Čebelarji!

Ker je domovina v nevarnosti, je sveta dolžnost vsakega državljanca, da po svojih močeh podpira tiste, ki jo branijo, bodisi z darovi, bodisi z denarjem. Posebno skrb moramo pa obravnavati še za naše ranjene in obolele vojaške, katerih je polno po bolnišnicah. Vsi stanovi tekmujejo po svojih močeh med seboj, da jim lajšajo njih trpljenje. Nekateri jim donašajo ali pošiljajo tobak, smodke ali cigarete, drugi zopet sadje, katerega predelajo v konzerve itd. Tudi čebelarji ne smejo izostati, saj imajo v svoji zalogi med, ki ima neprecenljivo zdravilno in okrepčilno moč in bi posebno dobro došel zdravnikom za naše ranjene in slabotne vojaške.

V ta namen se obrača odbor »Slovenskega osrednjega čebelarskega društva« v Ljubljani z vljudno prošnjo na vse čebelarske podružnice in na posamezne čebelarje, da vsak po svojih močeh daruje nekaj pristnega in čistega medu. Hvaležni vam bodo zanj bolniki in imeli bodele tudi sladko zavest, da ste storili dobro delo za bolne vojaške, kar vam bo tudi Bog povrnil.

Da ne bodo cenjeni čebelarji, ki se bodo gotovo v obilnem številu odzvali tej prošnji, v dvomu, komu bi poslali darovani med, se jim tem potom vljudno naznanja, da naj kar naslove darove na »Slovensko osrednje čebelarsko društvo« v Ljubljani, ki bo med oddajalo zdravnikom v ljubljanskih vojaških bolnišnicah.

Imena darovalcev se bodo priobčila v »Slovenskem Čebelarju«.

Med naj se blagovoli poslati v dobro zaprtih kovinastih ali steklenih posodah.

Odbor »Slovenskega osrednjega čebelarskega društva« v Ljubljani.

Dopisi.

Št. Vid nad Ljubljano. Mlada vlogmilca. 13letna Antonija in njen sedemletni bratec Anton Žlebnik v Stanežicah sta pretekli teden odsotni posestnici Ivani Švajger v Dvoru prežagala omrežje v oknu in ubila šipe; predno pa sta začela gospodariti v tuji hiši, sta bila prepodena. Mlada vlogmilca, ki bosta še delala pregla-vice varnostnim organom, je vzel v zapis-

nik stražmojster v Vižmarjih g. Schwarz. — Ljudska šola je vsled nastanitve vojaštva za nekaj časa za pouk zatvorjena.

Moravče. Ranjenci iz naše fars: Cerar Franc (Matetov) iz Gradiša, ranjen v roko in nogo. Zanimivo je to, da mu je krogla skrvila v žepu petkronski tolar in šla potem v nogo. Lovrenc Kveder (Čurnov) iz Spod. Kosez, Janez Kepec (Travnar) iz Javoršec, obstreljen na obeh nogah. Ko je bil že ranjen, so ga še Rusi precej dobro obdelavali s puškinimi kopti, tako da si jih je dobro zapomnil in jim še o priliki povrne. Jože Prašnikar (Cestar) iz Hrastnika, Franc Rožič iz Podkraj, Jože Kraševac (Cesarjev) iz Hriba, Franc Kokalj (Boštenkov) iz Gor. Prekra, Janez Birk (Korun) iz Vrhpolja, ranjen v roko, Valentin Merela (Ravnikar) iz Gor. Javoršce, Lorenc Cerar (Vojskov) iz Drtije, Janez Orehek (Čuvaj) iz Česnjic v levo roko in Janez Barlič (Hudobivnikov) iz Hudeja, Janez Lampret (Metenko) iz Podstrani, ranjen od šrapnela. — V vojnem vjetništvu se nahajata že večkrat objokovana od svojih družin Martin Štefan (Tomič) iz Krase in Dominik Janež iz Svin. Oba se pohvalita, vendar težko pričakujeta svidenja s svojci.

Ribnica. Minoli teden je ukradla v Sajevcu pri Ribnici posestniku Jožefu Lovšinu 260 K doma iz Trnka, stanujoča v vasi Dane Ivana Lesar. Medtem, ko ji je gospodinja nalivala mleka v steklenico, je tatica pod pretvezo, da gre gledat koliko je ura, odšla v sobo in vzeli gori omenjeno svoto. Gospodar je takoj začel sumiti omenjeno tatico, ovadil tatvino žandarmeriji v Ribnici, kateri se je tudi posrečilo zaslediti tatico v osebi Ivane Lesar iz Dan na cesti, ko je šla v Ribnico z ukradenim denarjem, da si zanj nakupi potuebnega in nepotrebnega. Tatica je priznala svojo tatvino in ves denar izročila orožniku. Pazimo, človek sedaj celo pred domačimi ljudmi ne bi bil kmalu varen.

Iz Zasavja. V Šemniku, svetogorski podružnici nad Zagorjem, so v noči od 30. na 31. pr. m. neznani lopovi vlomili v zakristijo, kjer so vse preobrnil in vlomili, pa niso našli niti za en vinar bogastva. Iz maščevanja so zvili pateno s keliha. Vlomili so istočasno dva nabiralnika v bližnjih kapelich. Nekemu ubogemu mlinarju tam blizu so pokradli vso najpotrebnejšo obleko. Grozno grdo! Pazite na razne potepuhe! — Na Izlakah, na Vačah in drugod zbirajo dekleta nerabne svilnate rute, ki se na drobno strgajo in razrežejo za fine blazinice našim ranjencem. Priporočamo še drugod to delo za »Rdeči križ«. — Farani na Vačah in v hotiški občini in drugod so darovali večjo množino krompirja in sadja za podružnico »Rdečega križa« v Litiji. Naj bo Bog obilni plačnik vsem, ki se ranjencev, največjih revežev naše dobe, usmili!

Iz Idrije. Kako se časi spreminjajo in tudi prepričanje ljudi, je pokazala zadnja naša občinska seja. Župan je poročal, kako bi bilo v tem času potrebno naročiti nekaj vagonov žita, da se prepreči kaka lakota ali velika draginja. Predlaga za to 8500 kron, katere naj občina založi, pozneje jih tako nazaj dobi od kupcev. Dra-

gotin Lapajne omenja, da bote ta znesek veliko premajhen, in res se sklence dovoliti v ta namen 30.000 kron posojila. Obrnili so se tudi na rudniško direkcijo, naj si preskrbi zadostno zalogo žita za svoje uslužbenke. Ta je odgovorila, da stori in bode storila vse, v kolikor njena sredstva dopuščajo. Poglejmo malo nazaj. Poljedelski minister rajni Ledebur je bil naklonil rudarjem brezplačno žita v toliki meri, kolikor je potrebovala družina. Je bilo več ust v družini, več meric so dobili, tako da so takrat imeli moke koruzne, ržene in pšenične zadosti. A to ravno istim ni bilo všeč, ki danes tako za žito govore. Na javnem shodu takrat se je oglasila samo katoliška stranka po svojem zastopniku dekanu, naj si ohranijo žito, ker tako rudar draginje ne pozna in kolika dobrota je za mater, ako more otrokom narezati vsaj kruha, ako je oče zapravljivec. A reklo se je od dveh strank: To je preveč patriarhalno, moderno se plačuje le v denarju. Nekateri so celo trdili, da jim ržena moka škoduje. Takrat navzoči ministerialni uradnik je sporočal, da dve stranki žele odpravo žita, le ena straka je za to. Posledica tega je bila, da so žito odpravili. Sedaj se pa vidi, katera stranka je mislila na prihodnost, katera pa ne. Takrat so se iz dekana norčevali, da ne privoščijo rudarju mesa, za njega je le polenta dobra. Sedaj pa v občinski seji ravno isti ljudje silijo za žitom in so v skrbeh, da bi res polente zmanjkalo, in celo direkcijo prosijo, naj se preskrbi z žitom, ki so ji prej klicali: Žito proč!

**Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:**

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4 $\frac{3}{4}$ % brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej Inserat!

Gospodarske vesti.

GOSPODARSKI IN TRŽNI PREGLED.

Žitne cene so prišle do nepričakovane višine. Pšenica se prodaja po 41 kron 100 kg, torej 1 mernik 10 K, rž velja 33 K, ječmen 25 K, turšica 22 K. Na Ruskem je bilo žita v primeri z drugimi leti malo. Prodali bi ga vendar več milijonov kvintalov, pa so Turki na jugu zaprli Dardanele, na severu pa branijo izvoz sovražne bojne ladje. Na Nemškem se plačuje ječmen po 29 K 50 vin., turšica pa po 29 K 12 vin. Mno-

gi se bojijo, da bo nastala lakota, kar je v naših krajih popolno nemogoče. Ko bi imeli le polovico navadnega žitnega pridelka in prstino, katero imamo, bi za eno leto shajali, le da bi bilo treba malo drugače živeti. Treba bi bilo manj kruha in močnatih jedi, toda več krompirja in fižola uživati.

Vlada je določila za krompir najvišjo ceno, za katero se sme na deželi prodajati na 8 K, kar je nerazumljivo. 4 kg krompirja ima prav isto hranilno vrednost kakor 1 kg pšenice ali turšice. Pri žitu pa vzame mlinar vselej še dobro četrtino zase, kar se v navadnih časih potrpi, toda v sedanjih razmerah je za polovico preveč. Če stane pšenična moka 50 do 60 K, bi se moral krompir plačevati vsaj po 10 do 12 K. Čez 2 K so za mernik že plačevali. Gotovo ne bo v sedanjih razmerah pametni gospodar prodal krompirja za 8 K 1 q. Cena bo šla tudi pri krompirju precej naprej. Ko bo žita primanjkovalo, se bo krompir rabil.

Letos torej ne kaže krompirja živalim krmiti, razen v sili. Pazite na krompir, gotovo bo imel še svojo ceno. Spomladi bo treba tudi na tisoče vagonov semena za Galicijo.

Da se bolj žito varuje, naj se zopet upelje krompirjev kruh. Na Nemškem so že letos napravili nad 1000 sušilnic za krompir. Krompir se tako posuši in zmelje, da postane lepa moka, iz katere pečejo tudi kruh. Pridene se polovica prave moke. Na ta način se ves krompir popolno ohrani. Za sušilnice daje vlada brezobrestno posojilo, ki se bo čez leta vračalo. Pri nas še nimamo sušilnic. Prav dobro pa znajo naše gosposdinje peki krompir primesiti. V zimskem času, ko kruh tako naglo ne splesni, se prav lahko dobro tretjino vedno krompirja pristavi. Varčujmo v hrani povsod, kolikor moremo brez škode za svoje zdravje. Za živino bo treba prav vso krmo kar najbolj natančno porabiti. Za prašiče naj se porabi tudi želod, ki ima veliko redilnih snovi, le da rad zapira. Prašičem čreslješina navadno škoduje. Ogrski kmetje znajo želodu vzeti ta škodljivi vpliv. Zakopljejo ga v strugi tekoče vode, kjer mu voda odvzame čreslovinu in ga do spomladi prav dobro ohrani.

Govejo živino pobirajo zdaj s čudovito naglico. Na semnjih poberejo prekupci vse, kar je količkaj rejeno. V par tednih pri nas ne bo več volov na prodaj. Zato pa pride na dunajske semnje toliko živine, da se cena ne more prav razviti. Navadno je vsak ponedeljek dva do trikrat toliko živine, kakor jo je bilo v tem času prejšnja leta. Dokler bodo semnji polni, bo vojaška uprava tam kupovala. Ko na semnjih živine ne bo, jo bodo morali kmeti, seveda za dobro ceno, dajati. Varujte domačo živino, ker cena bo v par mesecih tako visoka, kakor še nikdar ni bila!

Prav zanimiva je tudi kupčija prašičev. Kakor vselej jeseni, tako tudi letos silijo mali posestniki, kajžarji in

serbenki svoje pomladanike naprej. Cena se hitro dviga. Na Dunaju se prodajajo 1 kg žive teže: Ia. 132—144 vin. Iia. 124—130 vin. Torej bi se morali pri nas plačevati po 110—120 vin., kar se menda nikjer ne zgodi.

Debeli prašiči imajo pa čisto drugo ceno. Saj ni več tujih masti, katerih se je prej na milijone kvintalov povžilo, ni več tujega masla, ne srbskih in rumunskih prašičev, niti ameriške zabele. Za vojaščino in prebivalstvo bo pa morala biti zabela, za zimo še v večji meri. Debeli prašiči imajo to zabelo, torej se morajo kupiti, naj stane kar hoče. Dne 20. oktobra so poskočili debeli prašiči za 24 vinarjev pri 1 kg, dne 20. oktobra je bilo 7500 debelih prašičev na trgu. Prekupci so hoteli poskočiti v ceni za 14 vinarjev. Prodajalci niso hoteli odjenjati. Dunaj je bil v nevarnosti, da ne bo imel za en teden debelih prašičev. Sam podžupan je moral priti posredovati in res so prodajalcem potisnili ceno za 6 vinarjev na 1 K 54 v. žive teže. — Cene bodo šle prav gotovo pri debelih prašičih zelo naprej. Nikar še zdaj brez največje sile prodajati. Kdor pa mora zabelo kupiti, naj jo kupi precej, ker bo vedno dražja.

Tudi jaca gredo vedno bolj naprej. Zdaj se že plačuje za eno jajce 10 do 12 vinarjev.

Bati se nam je posebno draginje v oblačilih. Volno smo dobivali večinoma iz Avstralije in južne Afrike, bombaž iz Egipta in Amerike, veliko lanu z Ruskega. Zdaj moramo s svojim izhajati. Kako se zdaj maščuje, ker so naše ženske prejo opustile! Za vojake bo treba jako veliko tople obleke, drugi jo bodo le s težavo dobili. Kdor ni za zimo zavarovan, naj hiti, ker se bo vedno težje dobilo. Sicer pa prav nič ne škoduje, če se malo bolj utrdimo. Kmečka dekleta in otroci že povsod nosijo rokavice. To je vendar malo prevelika mehkužnost, katere prejšnje čase niso poznali in so bili bolj zdravi kakor so zdaj.

Za naše gosposdinje.

V OBRAMBO NAŠIH ŽEN.

V zadnji številki »Domoljuba« smo čitali »Štiri kitične znane pesni«. Prav se nam zdi, da »Sveta vojska« v sedanji svetovni vojski opozarja na grdo pijančevanje, katero pri nekaterih ne pojenja niti v sedanjem strašnem času. Ne zdi se pa nam prav, da se v 2. točki »Tudi ženske ga cukajo« piše o nas ženskah tako, kot da bi bile žene prve med onimi, ki stoje v armadi pijancev in zapravljajo za alkohol državno podporo. »Velikokrat se sliši, kako da zdaj pridno pijančujejo nekatere žene.« Prosimo, kje se sliši? S kraji in imeni na dan, ker take ženske, ki res sedaj pijančujejo, ne zaslužijo nobenega usmiljenja. Res je v tisti notici, ki govori o ženah-pijančkah, rečeno »Seveda ne vse, ampak nekatere«. Nam se pa zdi, da radi tistih malo »nekaterih« ni

treba še pisati tako, da dobi hudoben, nasproten ali nagajiv človek priliko, da meče potem blato na vse žene. Kjer pa so taki slučaji, kjer so take izjeme, pa kar na dan z njimi. Prepričana sem, da jih ne bo med stotimi pet.

Tudi o naših vojakih smo čitali, da se je ta ali oni napil do nezvesti, do smrti. Več takih slučajev je bilo objavljenih v časopisih. Ali pa moramo zato pisati »vojaki ga cukajo«. Ali smemo metati to v taki obliki, da se bo mislilo, da je večina vojakov takih.

Tudi naše žene so sedaj vojaki, ki branijo s svojim delom dom. O junaštvih naših vojakov iz bojnih polj se mnogo poroča. Zaslužijo ti vrli naši možje in mladeniči. Ali se bo pa našel kdo, ki bo popisal junaštvo naših žen iz teh dni? V skrbih prečute noči, v težkem delu prebiti dnevi, v solzah pričakovanja poročil prežite ure. Skrbi za dom, dela vse polno, skrbi za otroke itd. O, za vse te je treba tudi junaških src! Naše žene so pokazale, da jih imajo. Koliko molijo, koliko prosijo Boga za srečen konec teh težkih časov! Kdo ve za vse to? Kdo šteje skrite solze, kdo teče vzdihov?

Podpore dobivamo. Hvala Bogu! Kako bi mogle drugače izhajati? Naša pota po podpore niso lahka. Tudi ta kruh je grenak in denarji mnogokrat prejemani s solzami. Vprašajte jih, koliko jim ostane. Davki, posli, otroci, draginja pri najpotrebnejših stvareh, vse to vzame mnogo. Poleg tega se jih pa dobi še dosti, ki gledajo z zavistjo na te prejete podpore in kažejo na vsak majhen pregrešek te ali one: pogledajte, podporo dobiva, pa takole dela.

Mnogo žen poznamo, ki ga ne »cukajo«, temveč iz podpor plačujejo dolgove, ki so jih napravili možje, ki so ga preveč »cukali«.

O podporah bi se dalo marsikaj napisati! Pa recimo: hvala Bogu, da je vsaj to! Z mirno vestjo trdim, da ogromna večina naših žensk podpore prav in pametno porabi. Zato upam, da mi ne bo nihče zameril, da sem napisala to v obrambo naših žen, da se bo vse prav razumelo.

Kdo nas bo branil, ako se ne bomo branile same?

Povdarjam pa, da sem prepričana, da so bile tiste vrste prav mišljene, z dobrim namenom napisane. Nevarnost pa je, da ne bodo prav razumevane, da se bodo zavijale in se trdilo, da je splošno tako, da ga ženske splošno »cukajo«, kar pa ni res! In to, da ni res, sem hotela s tem pribiti.

Nevarnost ni samo za naše dobro ime, temveč nevarnost je tudi, da se bo tam, kjer se podpore dele, reklo, da ga »cukamo«, da ne dobimo nič več, da se nam bo od podpor odtrgalo za davke in drugo. (Par takih slučajev, da se je od podpor odtrgavalo, je nam znanih. Op. uredn.)

KUHINJA.

Pšeničen kruh se ne sme več dati na mizo po gostilnah na Bavarskem, dovoljen je samo ržen ali zme-

sen kruh. To naj uči tudi nas, da nam je treba varčevati s pšenico in seči po zmesi. Bilo je v tem oziru pri nas veliko prevzetije, najlepši mokin cvet ni bil dovolj lep za naše gospodinje, namesto tečnega zmesnega kruha si je izbiral vsak hlapček blede žemlje, domačega kruha ni mogel prenašati več noben želodec. Zdaj je primorala sila male gospodinje, da kupujejo moko slabše vrste, slišijo se pritožbe, da kruh ne vshaja, da je težak. Naravno je, da sleparijo mlinarji in trgovci v takem času bolj kakor sicer, toda vlada jim bo gledala strogo na prste. Gospodinja pa more dognati pri mesenju, koliko časa za vshajanje, kako toplo vodo in koliko kvasu potrebuje ta ali ona moka, ako spozna, da je moka potvorjena, naj naznani to oblasti, posebno če je v moki snov, ki škoduje zdravju. Potvarjajo ali mešajo žitno moko s fižolovo, krompirjevo, bobovo, grahovo, riževno, z zrnjem manj vrednih rastlin, z mavcem, kredom, peskom, morda še s čim drugim. Vsaka taka moka se čuti že pod prsti drugačna kakor žitna, pada težko skozi sito, se ne dá gnjesti ali mesiti, kruh ne vstaja, je kepast, neokusen, jed je svaljkasta, teži želodec. Najbolj škodljiva primes je pesek, škodljiva sta tudi mavec in kreda, fižolova moka škoduje samo kakovosti kruha, ne ravno zdravju. Škodljiva je tudi moka nedozorelega žita, snetnega žita, žita ki je bilo spravljeno na vlažnem prostoru, žita, v katerem je dosti gostega grašivca, ljulike in drugih primesi, moka, ki je ležala dolgo med vlažnim zidovjem, moka iz mokrega žita. Dobra moka je rahla in lahka, ima lep vonj. Zato hla moka se osveži, če ji premešaj svežih otrobov, jo premešaj parkrat in preseješ. Moka, shranjena v zaprtem prostoru, se mora večkrat premešati in prezračiti. V bližini gorke peči, na vlažnem in nečistem kraju shranjena moka se pokvari. Moko iz slabega žita je treba bolj osoliti, dlje mesiti in pustiti, da vstaja dlje časa. Dobro je, premesiti jo dvakrat. Za težki zmesni kruh je domači kvas, kot je bil včasih v navadi, boljši od droži. Koruzno in ajdovo moko je treba popariti in posoliti in primešati pšenični moki šele, kadar je ohlajena. Pšenična moka je hitro preparjena, za njo ne sme biti voda nikdar prav vroča, ržena moka potrebuje bolj gorke vode. Kruh iz težke moke ne sme biti premoker, mora biti jako dobro pečen, bolje, da je dlje časa v peči kakor premalo.

Oparjen kruh je v nekaterih krajih navadna jed. Je dobra jed, če je bil kruh suh in dobro pečen. Napačno pa je, da porabi marsikatera gospodinja pokvarjen in slabo pečen kruh za oparjenje, nasledki so hudi želodčni krči, madron. Kruh, ki se vleče, ki je plesniv, ki diši po kislem — ni za uživanje.

Kruh se drži najbolje, če deneš hlebe, obrnjene drug proti drugemu, v moknat žakelj in ga obesi v suh zračnat prostor. Tako se drži dobro pečen kruh po pol leta in še več.

Klobasice pokajo radi pri pečenju: Namочи klobaso prej v vodo ali namaži jih z moko. Tudi štrukli in cmoki se ne razlezejo, če jih pomočiš v mrzlo vodo, preden jih vržeš v krop.

Pecivo ali pohanje popije dosti masti, da to preprečiš, deni v mast malo korenčka (Ingwer) ali žganja ali kisa.

Narezana klobasa ali pleče se ne drži dobro: Raztopi malo masti pleče tove in namaži z gorko narezo ali namaži z raztepenim beljakom.

Suhe žemlje postanejo sveže: Namочи jih v mrzlo vodo in postavi za 10 minut v toplo peč.

Rdeče zelje za salato ali prisiljeno je dosti bolj okusno, če ga zrežeš poprej, poliješ z žlico kisa in premešaj zjutraj.

Repne olupke spravljajo kmeti za krmo živini, mala gospodinja jih vrže navadno proč. Le nekatera jih spravi in skuha o Veliki noči repno jed »Alelujo«, ki je bila našim materam spomin na lačno leto 1817., ko niso pekli po Slovenskem velikonočne potice in so se gostili na praznik vstajenja z repnimi olupki. Tudi nam bo prišlo na pomlad marsikaj prav. Sušenje in spravljanje repnih olupkov ne dela težav, navesi jih na motvoz v kuhinji ali na prostem in prišuši v peči, da porjave nekoliko. Za alelujo jih namoči zvečer, skuhaj in sesekljaj, zarumeni moko na masti, prepeči kečjanje in zalij s suho juho. Poda se malo paradiža. Tudi kaša z olupki je prav okusna: kašo skuhaj do mehkega, odcedi vodo in primešaj kašo aleluji.

ZDRAVJE.

Hallske slane kaplje. V novo lončeno posodo deni 250 gr dobre pepelike in vlij nanjo pol litra čiste rečnice. Postavi posodo za 48 ur na toplo in premešaj ta čas večkrat pepeliko z leseno žlico. — Precedi skozi platneno krpo, izplahni lonec in pristavi v njem odcedeno vodo na ogenj in nareži vanj po 25 gr. rdečega lecjana (korenine), nezrele pomoranče in kohneža in pa 15 gr vratiča, korde benedikte, mrzličnika. Ko je vrelo pol ure, odstavi in postavi za nekaj ur na toplo, potem precedi skozi platneno krpo in spravi v steklenici. Jemlji po 60 kapljic na dan, to uredi delovanje krvi in brani boleznim.

Repa sladka ali kisla je prav zdrava jed za opešan želodec, vodenico in zlatenico, boleznim v črevah. Na bolan želodec devaj v pepelu pečeno repo in uživaj tako repo toplo. Za vodenico peči repo na olju, za zlatenico in vročino v črevah uživaj kislo repo, zabeleženo s surovim oljem.

Repino mazilo za ozeblino. Zrblji veliko repo, iztisni sok, zmešaj ga z žlico laškega olja, z žlico koštrunovega loja in z žlico gosje masti, kuhaj pol drugo uro v žrjavici in spravi. Zvečer kuhaj repine olupke na slanjem kropu, koplji ozeblino v tej gorki izkuhi, oteri jih z mehkim oteračem in namaži z mazilom. Da se ne odbrše mazilo, natakni volnene nogovice ali rokavice.

Zjutraj oteri ozeblino z arniko, tako se bodo hitro pozdravile.

Voda se je zaprla. Kuhaj rožmarin in žajbelj in izpij večkrat na dan par žlic toplega čaja, na mehur deni obkladek gorke v pepelu posušene čebule ali na pšenični moki kuhanih gomilic.

Prehudo kihanje. Uteri si malo janeževega semena v teme. **Prsni krč in tiščanje v želodcu.** Deni na prsa gorčičin ali kak drug močan obliž ali obkladek gorkega jesiha, pij gorak čaj janeža in medu in vtakni roke v gorko vodo.

Ne morem spat. Žveči janeževo seme ali izpij kupico sladke vode. **Vodenični otok.** Na treh litrih kropa kuhaj pest janeža, pest koromača, pest zvezdičastega janeža (Sternanis, dobiš v lekarni) in pest kumodne, dokler se ne pokuha za dva prsta, potem precedi skozi platno. Tega pij po malem, a večkrat čez dan, telo utiraj z bluščevim mazilom. Uživaj večkrat zelenino in peteršiljevo koreniko, na olju ali na juhi.

Huda kri. Sežgi dve pesti brinjevih jagod in dve pesti brinjevih korenin, pest trsja in pest lipinih odganjkov, poberi pepel v lončeno posodo in polij gor z vrelim belim vinom. Ko se je ohladilo vino, ga odlij, zavri zopet, polij zopet in ponovi to trikrat. Tega vina jemlji tri žlice na dan, ponavljaj nekaj dni, se ti bo osvežila in izčistila kri.

Za čas bolezni in za slabo sapo. Stolci dve pesti zelenih jagod brinjevih, pol pesti sladke skorje in pest poprove mete, kuhaj 10 minut na po litru kropa, dolij osminko vinskega kisa in precedi skozi platneno krpo. S tem izpiraj večkrat na dan usta in nos, posebno če greš v okužen kraj ali če si pri bolniku.

Za bolezní možganov. Vzemi dve pesti zelenega bučnika (vrednjaka) pest žajbelja in pest kolmeža, sesekljaj, prevri na medu in jemlji tega vsak večer za oreh.

Hripavim otrokom daj s sladkorjem pečena jabolka. **Jabolčna kava za živčne bolezni.** Jabolčne krehle žgi, dokler ne porjave, zriblji ali stolci jih s par zrnj prave kave in kuhaj kakor se kuha kava navadno.

Jabolčno maslo. Razreži jabolka, deni v lončeno posodo, naliž nanje toliko sladkega jabolčnega mošta, da pokrije jabolka, kuhaj in mešaj, dokler ne postane gosta kaša, potem primešaj malo limoninih lupin in sladke skorje, spravi v glinasto posodo, polij s svežim raztopljenim surovim maslom in zaveži. Je dobra jed za živčne in možganske bolezni.

Za moker prisad. Naredi štupo iz 38 gr gomilic, 38 gr kininovega luba, 45 gr lipovega olja, 8 gr kafe in 8 gr mire in naštopaj prisadno mesto. Izperi z arniko, kadar je zopet vlažno in naštopaj zopet.

Za suh prisad. Stolci 24 gr lipovega olja, 24 gr kininovega luba, 90 gr vrbinnega luba in 90 gr kolmeževe korenine, zmoči prah z rdečim vinom in naredi

obkladek. Vsaki dve uri deni nov obkladek.

Za navaden prisad. Stolci dve pesti brinjevih jagod in za oreh kafe, da bo drobno kakor moka, namoči platneno cunjo z neslanim maslom, nasiplji nanjo prah jagod in kafe in obveži šen.

RAZNO.

Kako se hrani obutev. V hiši, kjer je mnogo otrok, povzroča nabava novih črevelj gospodinji mnogo skrbi, ker njih račun kar naglo izprazni možnjček. Črevlji, nepravilno spravljeni, se mnogokrat bolj pokvarijo, kakor črevlji, ki jih nosimo. Usnje se izsuši, postane krhko, začne pokati in se zgrbanči, ko dobimo zopet črevlje v roko, se kar začudimo, kako stari izgledajo. To vse lahko preprečimo, ako vselej, če spravimo črevlje, posebno letne čez zimo ali zimske čez leto, zvijemo papir v obliki črevlja in z njim namašimo črevlje tako, da je usnje popolnoma napeto. Potem namažemo črevlje s kako maščobo, s salom, vaselinom, oljem ali s čisto mastjo, pustimo nekaj časa namazane, nato jih pa zdrgnemo s čisto ruto. Rumenim črevljem izdrgni najprvo vse mazilo, ki se je nakupilo čisto tekom poletja, potem jih drgni z mehko krpico, namočeno v mleko, tako dolgo, da se svetijo. Usnje postane popolnoma mehko. Tudi kopita, ki nimajo popolno obliko črevlja, na nekaterih krajih usnje preveč iztegnejo, da isto počti in se tako pokvarijo črevlji. Močno razmočene črevlje napolni z ovsem. Čez 5 do 8 ur so že precej suhi, ker se je navzel oves vlage. Glavno pa je, da se črevlji niso skrčili, kakor bi se bili, če bi bili prazni. Ko oves iztrešeš, obesi črevlje v bližino gorke peči ali štedilnika.

Posoda iz aluminijuma postane rjava, če stoji voda v nji. Popolnoma jo očistiš, ako pustiš vodo, od kislega zolja, dva dni stati v nji.

Madež od muh odpraviš od bronastih tvarin, ako jih umiješ z neslano vodo, v kateri si kuhala bel fižol, potem splahneš z mrzlo vodo in zdrgneš z mehko ruto.

Iz glasovirja spraviš madeže od muh z bencinom. Kani na mehko krpo nekoliko bencina in zdrgni z njim madeže.

Madeže od muh odpraviš od pozlačenih okvirjev s salmijakom in vročo vodo ter izplahneš s platneno ruto, namočeno v mrzlo vodo.

Obleke, rute in drugo iz bele volne opereš brez mila na sledeči način: Nastrgaj precej krede v mrzlo vodo, da se razstopi, razredči jo s toplo vodo in namoči vanjo belo volneno blago. Kreda izsesa iz obleke vse madeže v kratkem času. Potem splahuj obleko do čistega v mrzli vodi.

Perilo, ki leži dolgo, pormeni. Namoč ga v sirotko, izplakni v rečnici in posuši na solncu. Mlada gospodinja prinese k hiši novo perilo. Najbolj pametno je, da ne opere vsega naenkrat, ampak samo, kar potrebuje sproti, v apreturi je snov, ki varuje tkanino raz-

pada, ta snov se pa izgubi pri pranju. Perila, katerega ne boš rabila dolgo, ni treba naškrobiti in gladiti, glej, da je prav suho, deni vanj sivke (lavendelna), zvij in spravi na suhem. Po zimi je treba večkrat pogledati spravljenost perila, če je v mrzlem, vlažnem kraju, potegne vlago nase in se spridi ali saj dobi plesnive madeže. Deni perilo k peči in odpri okna, na pomlad ga operi in posuši na travi. Poleti pogledaj tudi večkrat k perilu, nosi ga na solnce, odpiraj omare in kostne, da gre vanjo zrak in solnce.

Grintave mačke koplji vsak dan v ovseni izkuhi (ovsene slame), potem namaži grinte z mazilom iz medu in terpentina, ali s starim salom. Uživa naj mačka mleko s česnom, glej, da se ne plazi po temnih kotih in da ne hodi okrog loncev.

Ušive mačke namaži z janeževim oljem ali s petrolejem. **Jetičnim mačkam** dajaj slanino, mleka z žajbeljem, kruh z maslom, če ni bolje, oddaj jo, kamor spada.

Nadušni mački daj prašek magnezije na mleku, vodi ali na juhi in zavij jo v koc, ki je visel v brinjevem dimu.

Mačka kašlja. Daj ji stolčnega janeža, medu in masla. **Mačka bljuje.** Daj ji sladkega mleka s sledom žafrana ali žlico olja, dober je tudi mečilni klistir.

Mačka ima zatečena ušesa. (Mumps.) Segrej lanenega olja, prevri na njem gomiličnega prahu, namoči krpo v olje in ovij s toplo mačkino glavo.

Pes ima bolhe. Napravi kopelj iz orehovega listja ali iz orehovitih zelenih ježic in skoplji psa, ali pa ga namaži z mazilom. Stolci povodno krešo, iztisni njen sok, prevri na olju orehove zelene ježice in sled žafrana, primešaj krešin sok in maži s tem vrat in ušesa psa, sploh, kjer bivajo najraje bolhe.

Pes se praska in ima vneto kožo. Prevri sleza na olju, primešaj mu žlico smole, žlico medu in žlico svinjske masti, s tem maži trikrat na dan.

Pasje bradavice maži z mazilom voska, kafe in popra. **Ščene** (psiček) poveša ušesa in ne mara jedi. Daj vsak dan žlico laškega olja s praškom sladkorja ali stoci v prah žlico janeža, košček baldrijanove korenine in malo grenke soli, daj ščenetu vsak dan žličko tega prahu — staremu psu daj za tako bolezen dve žlički — če je ščene še na mleku, daj tudi psici dve žlički prahu na dan.

Listek

Zemlja.

Povest sedanjih dni. Piše Ivan Podlesnik.
(Dalje.)

»Ampak vaši ljudje govore in pišejo tako.«

»To so hujskači.«

»Pa ste vzeli papežu njegovo državo.«

se je zopet oglasil Jernej, kateremu je dobro delo zbadati mladega Italijana.

»O, naš papež! Fantje, tudi to je drugače! Naše ljudstvo ljubi svetega očeta. Mi ljubimo in spoštujemo duhovnike! Imeli smo župnika, ki je umrl bolj reven kot vsak berač. S papežem pa je bilo drugače. Zedinjena Italija! To so hoteli imeti naši državniki.«

Italjanu so iskrile oči.

Zedinjena Italija! Velika Italija! To so bila gesla, ki so premotila italjansko ljudstvo.

Velika, enotna Italija! To je bil vzor mladim in starim, preprostim in učenim.

Italjan bi rad še nadalje razkladal svoje nazore o zedinjeni Italiji, toda fantje so se malo razumeli na to, zato je šel pogovor drugam.

Zapela se je pesem. Pesem o nageljni in rožmarinu, pesem o dekletu, o lepem večeru in fantu zaljubljenem.

Pri Mrakovih so tisti čas povečevali. Gospodar in gospodinja sta ostala sama za mizo. Otroci so večerjali že prej in že spali.

»Jutri moram v gozd, da pogledam kako že sekajo,« je dejal Mrak in posegel po časopisu.

»Ali si obetaš mnogo od te kupčije?« je vprašala Angela in si podprla glavo z rokami.

»Ako bo šlo po sreči, upam, da zbijem nekaj.«

»Da bi le bilo, da bi le bilo.«

»Ali sta naredila z Mihcem za prasec?« je vprašal čez nekaj časa Mrak in odložil časopis.

»Sva. V ponedeljek jih bo vzel.«

»Je dobro plačal?«

»Še gre. Sedaj nimajo posebne cene.«

Mrak je začel zopet prelistavati časopis.

»Hvala Bogu, obrestna mera gre nazaj. To je dobro znamenje. Kakor kažejo časopisi, se bo tudi napetost plegla, da se nam ne bo treba bati vojske. Na Ruskem menda niso posebno razporeženi za njo. Samo da bi bili na Balkanu že enkrat poravnani. Albanija dela še zmerom sitnosti.«

Gospodinja Angela se je zelo malo zanimala za politiko. Kar ji je povedal mož je bilo samo mimogrede. Živela je svojemu gospodinstvu in kmetiji tako, da je ta skrb nekako odtujila moža in ženo. Mrak je živel pisarni in kupčiji, za kar pa njegova žena ni kazala zanimanja. Nekam bolelo pa jo je, da kaže Mrak tako malo skrb za njene skrbi. Zdelo se ji je, da ne zna ceniti njenega dela. To pa ni bilo res. Mrak je bil le preveč zatopljen v kupčijske skrbi.

»Če bo pa vojska?« je vprašala Angela čez nekaj časa.

»Če bo vojska?«

»No, potem bo obstalo vse. Vsa kupčija. Samo delo na polju bo šlo naprej.«

»Pa boš moral v vojske.«

»Kakor stotisoč drugih.«

»Pa bomo sami.«

»Doma!«

Nekdo je potrkal.

Tako pozno.

»Naprej.«

V sobo je stopil Lovrenc.

Za trenotek, samo za trenotek so se vsi nemo pogledali.

»Že doma,« je spregovoril prvi Mrak.

»Hvala Bogu!«

In podali so si roke.

»Pozno je že, toda ni mi dalo, da ne bi prišel k vam najprvo, da se vam zahvalim za vse, kar ste mi storili dobrega.«

»Le glej, da se boš dobro držal in vse bo poravnano,« je dejal Mrak in sedel zopet za mizo.

Vsi so sedli in Lovrenc je pripovedoval, kako mu je šlo.

»Pravzaprav bi bil doma lahko že dva dni prej, pa sem naredil neumnost.«

»Kakšno neumnost?« je vprašal Mrak in pogledal fanta.

»Neumnost. Že pred dvema dnevoma sem zvedel v befelu, da sem prestavljen v nadomestno rezervo. Bil sem že preoblečen in prišel na dvorišče vojašnice, pa me pokliče korporal, da moram tisti dan še vadi. Ta korporal je imel na me piko in udarila svo se v besedah. Jaz ne, on pa, da moram. Vpil je nad menoj in tudi jaz nisem molčal. Konec je bil pa ta, da je dobil korporal ostre besede od hauptmana, jaz pa dva dni zopora za slovo.«

»Vidiš!«

»Tako mi je bilo žal, ampak takrat se nisem mogel premagati.«

»Ampak, tako je pri vojaki, da morajo biti nižji višjim pokorni. Kam bi pa prišli drugače?«

»Je res, ampak...«

»In sedaj?«

»Sedaj se bo pa začelo delo. Sem že mislil česa se bom lotil najprvo. Ograjo pri vrtu je treba popraviti. Kozolec pokriti in še sto drugih stvari. Dela bo dovolj.«

»Je Micka vesela, da si zopet doma?«

»Še nisem bil doma. Najprvo sem šel k vam.«

»Gotovo bo vesela, reva. Skrbi ima čez glavo.«

»Bo boljše sedaj.«

»Bog daj!«

Pozno je že bilo ko je šel Lovrenc od Mrakovih proti domu. Svetla noč je bila. Od sosednje vasi sem se je čulo petje fantov tam na griču sredi vasi pa je stala hiša, vsa objeta od svetlobe meseca.

Lovrenc si je izbral drugo pot, da mu ni bilo treba iti mimo. Pri srcu pa mu je bilo hudo.

Na kateri grič? Kje srcu dražji je mrlič? Pod temno rušo, ali tam, kjer je na vasi beli hram?

Pod temno rušo — mati. V belem hramu nevesta — nezvesta.

Pa se je otresele teh težkih misli. Pred njim je ležala domača zemlja. Čakala ga je, da zagospodari na nji.

Pozdravljena zemlja!

Lovrenc je zaukal sredi vasi. Tako korajžno veselo je zaukal, da ga je slišalo dekle v belem hramu in sestra Micka v njeni bajti.

Oboje src je vstrepetal. Eno žalosti, drugo veselja.

Pa je zaukal drugič in sestra Micka ga je čakala na vežnem pragu.

»Pozdravljen, brat!«

»Pozdravljena, sestra!« (Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

XCIV.

Slika iz vojske s Srbi.

Neki vojak, ki se bije v naši armadi proti Srbom je pisal:

»Dne 6. septembra so imeli v kraju ... mašo. Naenkrat alarm! Srbi so baje prekoračili Savo. V brzem pohodu so marširali baje štiri ure proti jugu. V daljavi smo videli bele oblačke šrapnelov, slišali grom topov in strele pušk.

Tukaj smo napravili dalekosežno švarmlinijo. Za nami so prihajale rezerve. Že so žvižgale krogle. Pred nami so ležali že štiri ure drugi tovariši v švarmliniji. Hiteli smo naprej, da pridemo do teh tovarišev.

Začelo je strašno streljanje. Krogle so žvižgale nad našimi glavami kot bi žvrgo-lele lastovke. Tekli smo kakih sto korakov naprej, potem streljali in zopet streljali. Naše strojne puške so začele delovati, topovi so gromeli. Pa je bilo Srbom preveč, tako so hiteli se umikati, kot smo mi hiteli prodirati. Naše toničarstvo je oddajalo strel za strelom. Pri drugem strelu se je podrl srbski most. Veselje je zavladalo v naših srcih. Hura! Bajonete ... hura, hura!

To je bil napad!

Tisoče Srbov je našlo hladni grob v Savi. Stotine jih je ležalo ob bregovih Save, podrti od naših topov. Od naše strani smo začeli sovražnika vedno ožje in ožje obkroževati. Naših bajonetov in našega hura so se bali. Dvigali so roke, pretepavali svoje častnike in prosili usmiljenja. 600 Srbov smo na ta način ujeli.

Od tega dne smo prodirali vedno bolj proti jugu. Prekoračili smo Savo in vzeli že mnogo srbskih vasi.

Bilo bi prijetno tako, toda gotovo je, da je vojska nekaj strašnega. To vemo mi, ki stojimo že dolgo noč in dan na bojnem polju ...

XC.

Slika iz vojske z Rusi.

Iz pisma, ki ga je pisal korporal Franc B., doma iz cmureške okolice, svojim staršem iz bolnišnice, posnamemo nekaj zanimivih črtic, kako silni so naskoki naših slovenskih vojakov z golimi bajoneti, ali takozvani »juriš«. Poleg tega je zanimivo, da ta nemški vojak posebno naglašja junaštvo slovenskih vojakov. Pismo prinašamo samo v izvlečku.

To ni več boj, to je klanje. Bilo je pri Grodeku. Naša kompanija (47. pešpolk), v kateri so slučajno bili skoro sami slovenski fantje, je dobila nalog, da mora za vsako ceno zavzeti hrib, na katerem so imeli Rusi postavljene 4 brzostrelne puške.

Pred nami je ležal mal gozd, ki se je raztezal proti hribu, kjer so stale sovražni-kove strojne puške. Naš stotnik nam je dal strogo povelje, da ne smemo streljati, predno nam ne da on za to znamenje. »Danes bodete izkusili, čemu ste dobili nabrušene bajonete.« Drli smo po gozdiču naprej. Bližali smo se že vrhuncu griča, ko nam pride nasproti stotnjak ruske infanterije, ki pa je bila gotovo dvakrat močnejša kot mi. Mi nismo streljali in tudi Rusi ne. Kot na en glas je cela naša stotnja kriknila, ko smo

imeli Ruse na 50 korakov pred seboj: »Hural! Hural! Hural!« In v naslednjem trenutku — oh, to je bilo grozno! — Naši dobro nabrušeni bajoneti so se zasajili v ruska trupla. Kri je brizgala na vse strani, naša obleka je bila na mah vsa krvava. Če bi bili vi videli, kako so fantje naše stotnije delali z Rusi! To je naravnost neverjetno! Videl sem, kako je neki frajtar, doma nekje od Sv. Lenarta v Slov. goricah, z enim samim sunkom prebodel kar dva Rusa naenkrat. Kri mu je brizgnila v obraz. A vrli slovenski fant še ni imel časa, da bi si obrisal rusko kri z obraza, že je vrgel oba Rusa ob hrastovo deblo in je zabodel zopet drugega hrusta. In tako so delali vsi. To vam je bil pogled za bogove! Vmes so vpili vrli Slovenci: »Hural! Živio cesar! Živela domovina! Le po Rusih!« Dosedaj sem bil vedno jezen, če sem slišal kričati živio! A odslej ne več! To so vam res občudovanja vredni ljudje. Če bi se vsi naši tako borili, morali bi mi Ruse premagati, pa naj jih je tudi desetkrat več kot nas.

Naša stotnija je podila Ruse iz gozda. Tukaj se je boj z nova začel. Rusi so dobili pomoč. A nič jim ni pomagalo. Zopet isto klanje. Polovico naših vojakov je že sicer padlo, a mi smo še vedno Ruse prekašali. Prej omenjeni frajtar je drvel pred nami. Na parobku gozda mu pride nasproti nek izredno velik in močan ruski podčastnik z nasajenim bajonetom. Sedaj je po tebi, sem si mislil. In kaj se je zgodilo! Naš Slovenec in Rus sta se zakadila z vso silo drug v drugega. Oba sta istočasno nastavila bajonete, in oba sta bila istočasno prebodena. Ruski bajonet se je prikazal pri hrbtu našega frajtara ven in naš slovenjgoriški France je zadel Rusa v srce. Ruska kri je brizgnila več metrov daleč nazaj. Oba junaka sta padla v stran s prebodenimi trupli. Ko sta se borila s smrtno, sta še vedno strastno držala svoji puški. — Groza me je pretresla, a ni bilo časa pomilovati našega junaškega frajtara. Drveli smo s krvavimi bajoneti za bežečimi Rusi.

Kmalu nato je bila ruska postojanka s strojnimi puškami vred naša. Po boju smo pregledali sami sebe. Drug drugega nismo poznali. Po obrazih in na obleki smo imeli kar na debelo sesedene ruske krvi. Puške ne cevi smo imeli polne krvi. Od zunaj je bilo naše orožje vse umazano in okrvavljeno. Naša obleka je bila razcapana. Prešteli smo svoje vrste. Ostalo nas je samo ena tretjina od moštva cele stotnije. Kdor pade v bajonetnem jurišu, ta navadno ne vstane več. Ko je pozneje prišel naš zdravstveni oddelek pobirati ranjence, se je videlo, da je skoro vsak revež, ki je padel v jurišu, imel preboden trebuh ali prsa. In tak ranjenec navadno hitro izkrevavi. V gozdiču in ob robu gozda je ležalo gotovo čez 300 Rusov mrtvih in težko ranjenih.

Spomin na to grozno borbo z bajoneti mi bo ostal za vse življenje v spominu. Še sedaj mi, posebno v sanjah, stopajo oni grozni obrazi razdivjanih bojnikov, ono brizganje krvi, kričanje in stokanje, pred očmi.

XCVI.

Da, to je vojskal

Pojdimo zopet pogledat malo na bojno polje. In tisto bojno polje, kjer je pred

malo časa še divjala strašna vojska. V Ruski Poljski smo. Malo čez mejo leži vas Bakalarsevo. Same majhne borne kočice. Na blatni cesti leži v kupih revno pohištvo, iz teh koč zmetano. Postelje, omare, mize, perilo, svete podobice, vse na cesti. Razen vojakov ni v vasi žive duše, vsi so zbežali. Na griču koncem vasi stoji stara, lesena cerkev. Cerkev obdaja razrušen zid. Vrata so razdrta. Krog cerkve pa leži pokopališče.

Stopimo v to rusko cerkev.

Zgodaj zjutraj je, zunaj leži megla in v cerkvi je še vse mračno, tako da se le malo vidi naokrog.

Samo ta duh, ki udari človeku v obraz! To je tisti znani duh, ki se dviga iz vojnih polj. To je tisti duh, ki nam udari nasproti povsod, kjer je gospodovala vojska. V vsaki vasi, v vsakem zakopu, kjer je tekla kri, se razprostira ta duh. To je duh po krvi, težak duh po krvi, katerega ni mogoče pozabiti, ako se ga je enkrat občutilo.

Počasi se nam navadijo oči na mrak, ki vlada v cerkvi. Ko se ozremo okrog, vidimo, da leže po cerkvenih tleh na slami ljudje. Stokajoči, ranjenci so to in krog nas po cerkvenih tleh teče sveža kri.

Pred oltarjem gori motno pred podobo Križanega večna luč.

Na tleh pa se vijejo bolečin vojak. Ruski in nemški vojaki so to.

Na oltarju mučeni Odrašenik, pred oltarjem na tleh pa mučeni ljudje!

Vsi, ki leže tukaj na tleh, so zapisani smrti. Njih rane so tako težke, da jim ni več pomagati. Zdravniška znanost je pred temi težkimi ranami odpovedala, zato so jih spravili za njih zadnje ure semkaj v cerkev, da ne bo prenos v jamo na pokopališču predaleč.

Odahnemo se, ko smo zopet zunaj.

Bežimo!

Pred nami na pokopališču zija odprta jama. V dveh vrstah leže v nji mrtvi vojak. Vidi se samo surovi vojaški škornji, vse drugo je pokrito z plahkami. Dvajset vojakov leži v tej jami. Ker je število za eno jamo dopolneno, vrže grobar nekaj apna na nje in potem zasuje jamo.

Komaj dvajset korakov od te jame leži druga. Še ni polna. Osemnajst mrtvih vojakov leži v nji. Plahka še ni pogrnjena čeznje.

Pri cerkvenih vratih stoje štirje vojaki sanitete, pred njimi stoji na tleh nosilnica za ranjence.

»Ali sta prinesla nove ranjence?«, jih vprašamo.

»Ne, ampak zato stojimo tukaj, ker ena jama še ni polna — še dva manjkata — zato čakamo, da umrjeta dva izmed ranjencev v cerkvi, da bo potem jama polna in da jo zasujemo.«

Torej, dva še manjkata in ti vojaki čakajo, da umrjeta dva, da bo potem grob poln!

Ko bo poln ta, izkopljejo novo jamo, potem zopet novo in tako naprej. Vedno nove jame za zadnja bivališča vojakom, ki so drug drugega morili, sedaj bodo pa čakali vstajenje drug poleg drugega v jamah, premerjenih za dvajset mrličev....

Da, to je vojskal

Najnovejše vesti.

Trdnjava Tsingtau je po devettedenskem obleganju padla.

Rusi so bili v dva dni trajajočih bojih na kavkaškem ozemlju poraženi. Turška armada je vkorakala v sovražnikove postojanke.

Razmere med Kitajsko in Rusijo so se zelo poslabšale.

Tudi razmerje med Ameriko in Japonsko je zelo napeto.

Poroča se, da je stanje naše armade proti Rusom izvrstno.

Buri so proglasili Oranje za republiko, kateri se bodo pridružile baje vse Oranjske države.

Najnovejša japonska ladja dridnavf, ki je stala 66 in pol milijona, je zadelala ob mino in se potopila.

Naši so ujeli zopet 1500 Srbov, zaplenili 4 topove in 6 strojnih pušk. V Srbiji se vrše hudi boji, iz katerih prihajajo naši vojakovi povsod kot zmagovalci. Vidi se, da bo obračun s Srbijo še pred zimo gotov.

Vprašanja in odgovori.

M. K. V. Vprašajte pri okrajnem glavarstvu. Sicer je pa bilo mnogo Vašemu podobnih slučajev. Treba je potrpeti.

M. K. R. V zadnji številki »Domojuba« smo pod napisom »Za naše gospodinje« navedli vse one vojnopoštne številke, na katere se lahko pošljejo zavoji z obleko. Št. 48 ni med njimi, zato je treba potrpeti, da pride čas, ko se bo moglo tudi na to številko poslati zavoj.

A. S. R. Če Vam posredovalni urad »Rdečega križa« ne more dati pojasnil, kako naj jih damo mi. Znanih naj je pa več Vašemu podobnih slučajev, ko so se po dolgem času pogrešani oglašili iz vjetništva. Morda je tudi v Vašem slučaju tako.

J. J. R. Ima pravico do podpore zase in za otroka. Koliko, določi po razmerah za to postavljena komisija. Naznanite nam razmere in Vam bomo lahko povedali, koliko ji gre.

Dobre knjige.

»Svetovna vojska« je izšla in se dobiva v Katoliški Bukvarni v Ljubljani za ceno 60 vin. Naročnina za šest sešitkov, pa znaša 3 K. Prvi sešitek popisuje razvoj napetosti med Avstrijo in Srbijo in prve boje, ki so se vršili pred Belgradom, Šabcem, Višegradom in ob Drini. Prinaša tudi več slik in zanimivih črtic iz vojske ter prvih bojev. Kakor kaže ta prvi sešitek, bo delo izredno zanimivo. Priporočamo jo vsakomur kot spomin na težke dni svetovne vojske. Časopisi se poizgube, to delo pa, ki se bo dalo, ko bo popolno, vezati v lepo knjigo, ostane lahko pri hišah še zanamcem v spomin na hude boje, ki so jih imeli prestati avstrijski vojaki. Zato naj ne bo slovenske hiše, kjer bi ne imeli tega dela. Tudi vojakom, ki se bodo vrnili iz bojev, bo ta knjiga dragocen spomin, saj bo v nji popisanih vse polno junaštev naših slovenskih vojakov.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 4. novembra: 57, 7, 80, 43, 29.
Dunaj, 7. novembra: 23, 89, 2, 1, 22.

Mlinar

starejša samska oseba, se išče za kmečki mlin. Plača po dogovoru. — Ponudbe naj se pošljejo na upravištvu „Domoljuba“ pod štev. 3100.

Če hočete
svoje izdatke skozi nekaj mesecev skriti za parkron,
dobite

od nas pojasnilo glede nakupa turške srečke. V najneugodnejšem slučaju se vam večji del prihranka povrne, v srečnem slučaju pa zamorete že dne 1. decembra zadeti 3078

400.000 frankov!

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
POROČNICA.
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
SEMPER PARATI DR. FR. DERGANČ

Dražje cene

prisilijo sedaj k varčnosti.

Neogibno potrebni zajutrek in malico cenejše pripraviti, je cenjenim gospodinjam lahko tedaj mogoče, da uporabljajo kot nadomestek zrnate kave ali vsaj kot pridatek, preizkušeno izvrstni Franckov „Enrilo“.

Dobrota kavine pijače ne trpi pri tem nikakor, kajti okus in vonjava „Enrila“ sta presenetljivo slična zrnati kavi.

„Enrilo“ se dobi povsod!

al en 92/97.446

Čitajte!

Prav kar došla ogromna množina ostankov

za obleke in perilo na zalogo podjetja zvezdnih tkanin »HERMES« v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 5 v prvem nadstrop., nasproti glavne pošte.

Ostanki prodajajo se vsako sredo in soboto za skoro polovično ceno.

Čitajte!

XXXI. kralj. ogrska državna dobrodelna loterija

za splošno koristne in dobrodelne namene.

Ta loterija obsega 14.885 dobitkov v skupnem znesku 475.000 kron, ki se izplačajo v gotovini.

Glavni dobiček 200.000 kron v gotovini.

Dalje:	10 dobitkov po K 250	K 2.500
1 glavni dobiček po K 200.000	20 K 200	K 4.000
1 K 20.000	40 K 150	K 6.000
1 K 10.000	100 K 100	K 10.000
1 K 5.000	200 K 50	K 10.000
1 dobiček po K 1000 K 2.500	2.500 K 20	K 50.000
1 K 500 K 2.500	12.000 K 10	K 120.000
	14.885 dobitkov skupaj	K 475.000

Žrebanje se vrši nepreklicno 9. decembra 1914 — Srečka 4 K. Srečke se dobivajo pri kralj. ogrskem loterijskem ravnateljstvu v Budapešti (glavni carinski urad), pri c. kr. avstr. loterijskem ravnateljstvu na Dunaju, poleg tega pri vseh poštah, davčnih, carinskih in solnih uradih, na vseh železnih, postajah in v skoro vseh tobakarnah in menjalnicah itd. na Ogrskem kakor tudi v avstrijskih kronovinah. — Igralni načrti se dobe na zahtevano zastopni in franke.

3009 5

Kralj. ogr. loterijsko ravnateljstvo.

SKRIVALNICA.

Kje je prodajalka zelenjave?

KAVA

50% ceneje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišča, izdatna in stekljiva. 5 kg vreča za poskušnjo K 10,- pošt. prosto po povzetju. Pol kilograma prvovrst. finega čaja za 2 K pošlje: A. Schapira 473, izvor kave in čaja, Galanta, posterestante. 2036

OROŽJE in KOLESA
za obroke. Posamezni delci sajeteje in ceniki zastoj

F. Dašek, tovarna orožja, koles, živinskih strojev. Opočno ob drl. žel. 2125, Češko. 3357

Kupujte v Katoliški Bukvarni!

Poceni in dobro!

Vi oblečete celo družino, ako naročite izključno od domačih tkalcev 3128 3

ostanke

vseh vrst blaga, kateri so zajamčeno pralni in brez napak, in sicer:

Blago za obleke, parhenti, dileni, flanele, oksfordi, moderni cefiri za srajce in bluze, karnasi za prevleke, kriseti za krila, bela tkanina pripravna za opremo in perilo, robci, brisače, modrotisk za obleke in predpasnike itd.

Razpošiljanje po lastni ceni in povzetju 1 zavoje vsebuje 30—40 metrov za 13 K 50 vin.

Pri naročilih 2 zavojev poštne prosto.

Anton Maršik, Olešnice

pri Novem Mestu na Metuji (Češko.)

Ostanki so dolgi od 3—15 metrov.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Volno

kupujem v vsaki množini

proti plačilu v gotovini.

Vpošlje naj se vzorec z navedbo množine in cene za 1 kilogram. 3135

Suharna Rudolf Foukal, Jägerndorf (avstr. Steirja.)

Izšla je prva skupina 16 različnih, novih krasnih vojnih

- RAZGLEDNIC -

s sloven. besedilom pod naslovom

Vojska v podobah

Razglednice se dobivajo od danes nadalje po 10 vin. komad in je njih čisti dobiček namenjen v dobrodelne namene sedanje dobe. 3117

Glavno razprodajo so prevzele sledeče tvrdke: »Katol. bukvarna« in »Prodajalna Ka«, tisk. društva ter veletrgovina I. Samec-Petridič v Ljubljani, na katere naj se izvolijo obrniti p. n. ljubljanski in zunanji razprodajalec.

V zavrtkih po 16 različnih razglednic za 1 K se dobe tudi pri »upravi Bogoljuba« v Ljubljani. Skupine so posebno primerne za razpečevanje razglednic med znanci in prijatelji po deželi. — Tej prvi skupini sledi kmalu druga.

Slovenci, segajte po njih v svoji že znani požrtvovalnosti in zahtevajte jih po vseh domačih trgovinah!